

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת שלח תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

יבמות. מצות חליצה - פרק שנים עשר דף קד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן שושן" (שטיינזילץ)

תוספת

1 נתבטל עדיין - וכן פירש ברפ"ק ד'אדור ב' דין ר"ד (ראש השנה כ"א). בני שופר של עבודה
 2 וזה לא יתקע ואם תקע - יצא. וזמנה דאמרנן בסוף פרק 'כסוי הדם' (תולין פ"א). שופר
 3 של עבודה וזה לא יתקע בו, ואם תקע לא יצא. ומפרש תנאים: משום עבודה וזה בחיוב
 4 מכתת שיעורה: ויש לומר: דוחה עבודה וזה של ישראל, ולא נא על חלצה וזה
 5 גזאת משני ברפ"ק 'לולב הגזול' (סוכה לאב). אהא
 6 דאמר רבא לולב של עבודה וזה לא טהור, ואם
 7 נטל רבא. ופריך גמתינן דלולב של אשה
 8 פסול. ומשני באשרה של משה. ואם תאמר, א
 9 עבודה וזה של ישראל. מאי קאמר דמכתת
 10 שיעורה: והיא טענה גזירה, ומפיק לה ברפ"ק דבי
 11 שיעמאל: (עבודה וזה ג"כ) מרשם בסורי? ויש
 12 לומר: כיון דטענה גזירה - איך אתו שיעור
 13 גדול מהו. ואי נמי, עבודה וזה כבר עובדה
 14 לזעת ישראל, טענתה שופיח. אם תאמר -
 15 ובעבודה וזה דגברי, מני אגבה הויה דישאל,
 16 דיאמר ברפ"ק 'כל העלמים' (ע"כ במ"א). גזירה
 17 דלמא מנביל לה וחדר מנטל להו ילומי. בנה
 18 שהגביה השופר הסתדר על מנת שלא לקנותה,
 19 דהוה נתן (יבמות ק"א). במנעל שאינו שלו -
 20 חליצה כשירה. ולולב איירי ביום טוב שני,
 21 ובסוכה הוה מצי לשיערי איירי ביום טוב ואמר
 22 ולא הוה צריך לאוקומי באשרה ומשה. אלא
 23 משום דקתינן אשה דומיא דעיר גזרות דאפילו
 24 ביום טוב שני. והא דנטקט בסתרי של תקרות
 25 עבודה וזה חליצה פסולה - הוה מצי לנטקט
 26 סתרי עבודה וזה של ישראל, אלא נהא ליה
 27 לנטקט מנביל מילתא בעבודה וזה של גברי,
 28 ורבינו תם מפרש: דכולו עבודה וזה דגברי,
 29 והבא לאתר ביטול דוחה קודם ביטול. ואמר
 30 ביטול גמרי, לתחלה לא יתקע לא תולין, ומאס
 31 לענין מצוה. לפי שהיה עליו שם עבודה וזה
 32 אפילו אם תמצא לומר דשרי לכתוב בעפר של
 33 עבודה וזה לתחלה כמו בשל עיר גזרות. אלא
 34 גזרה וכו' חליצה. דלענין כסוי לא ישיע
 35 למיאס. והא דמשיני בסוכה מתניחין באשרה
 36 ומשה, ולא משני בדגברי קודם בטול - משום
 37 דאפילו נקצץ לולב מן הדקל נתבטל. והא דקתינן
 38 בסוף פרק 'כסוי הדם' (תולין פ"א). דלולב של
 39 עבודה וזה אם נטל לא יצא - איירי שהלולב
 40 בעצמו נקצץ לולב מן הדקל. אבל לולב של גברי,
 41 משמע שולקט מן האשרה. הכי הוי מצי לנטקט
 42 בסתרי חליצה קודם בטול פסול, ולפיכך
 43 בשל עבודה וזה עצמה, אלא אבן אחרתה אלא
 44 לאשמועינן דתקובת עבודה וזה אינה בטילה
 45 עולמית, ואם תאמר: כיון דבמנעל איירי רבא,
 46 מאי קבועינא ליה ליש ליקש ברפ"ק 'כל
 47 העלמים' (עבודה וזה מ"א). לקל של עבודה וזה
 48 כשנטל, לולבו מהו לעצוה? הפשוט מרדכא
 49 רסוכה: לתחלה לא טהור, ואם נטל יצאו ויש לומר: דלרבא
 50 סבר חליצה בתולה דין ויבא - לכת פסולה. ובירושלמי פירש: אחי דין ממונת' - שניטק מנין שדנין ביום גומים בלילה - שניטק: משום את חלצה בעל עת. ופריך: אית קרא
 51 לשעבר: אלא: שניטק אשעו ודנו בלילה שדנין דין - חלמו לומר: 'שניטק את חלצה בעל עת וגו' דוחה שהיא טענה. ועוד: ולא פריך שפיר אגמורין בלילה ויתא קרא לשעבר, אלא רסותין
 52 איכפא: מנין ששעו ודנו בלילה שדנין דין - שניטק: ושניטק את חלצה בעל עת ויתא קרא לשעבר אלא מנין שגמורין בלילה וכו'. ומרוא שלע (ספדורין ל"ב) קומין בני יתא קרא למנחין
 53 בלילה. דהרבא דבריה ש' בירושלמי שפירך דלפכא. "א" מוק חתמא גמיא - הוה מצי למשפרך: אימור דאמרי רבנן בריעב, מכתלה מן כאלההו - הוה - שפיר. דאדון שגורה וזה זקני של אותו
 54 על מה שעשה כיהודא, ומסיק כרבי שיעמאל בן אלישע הווא עשה כן לתחלה.

1 ושל עיר הגזרה - נמי לשיפיה קימא. ויש זקן העשוי ללבוש - לתכריכי מיתה. והואיל
 2 ולא לחליצה עבד לאו הוא. וזהו דייט נמי - סתרי שהיה לבית דין, ומיוחד
 3 לחליצה. לנעום - 'כל רוב לבי נגע' (דברים כא), מה נגעים יראיים ביום, דמכתיב
 4 (ויקרא יג): 'ויבום דראתו ב', אף ריבום ביום. חליצה דין הוא. דגובה כותבה. אפילו
 5 נמר דין נמי לא - ואן תנן דייני ממונת דין
 6 ביום וגומרים בלילה (ספדורין ל"ב). כתחלה
 7 דין דייט - דנקטק לן כספדורין ב'אחד דיני
 8 ממונת (ל"ב) דחלצה דין ביום. כגון - אף
 9 על פי שאינו של עיר. כגון ר' גמרי - בלשן
 10 גמי אחרת. אי מוק חתמא גמיא - בבירוא
 11 דלעיל (ק"ב). בקב הקיטע במקום כסמית
 12 הדגלים. לילה סתמא גמיא - במתניחין
 13 חליצה כשרה. ביחודי יחידה תני על -
 14 במתניחין; ותני: ובה ממשע לפני רבי עקיבא
 15 והכשיר. רגל הגל מפתויע - דכתיב: 'על בעל
 16 רגלו המינת' (ויקרא ד'). ואמר לחול און -
 17 במצורע און און סומט - ובספר צדקין. ין
 18 במצורע בין בנרצע, דקרא ומצורע עני מיוחד
 19 למורי, כדאמרן במתנות ברפ"ק (ג"ב) די די
 20 לקמיצה. רגל רגל לחליצה, און און לחיצה.
 21 גזרי רציעה תרי 'אונר' מתיב: 'רציעה אונר ין'
 22 אונר' (שמות כא). 'זנתא באונר ודלת' (דברים
 23 טו). לא מופני - משני צדדין, אלא מצד אחד.
 24 דהוה קסבר רבי אליעזר: מופנה מצד אחד למרדים.
 25 אם אין חשובה, ואם יש לחשב - משביח; וכו'
 26 לא מופני מאי פירבא איכא - מופנה מצד אחד
 27 למרין ומשיבין, והבא מאי פירבא איכא?
 28 ומתבא נפקא לן בכל דוחתא רלבי אלעזר
 29 מופנה מצד אחד למרין ומשיבין (שבת ק"א).
 30 משנה חליצה כשרה - דקריאה לא
 31 מעבכא. דכתיב: 'ככה ועשה'
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

1 והא אמרי דבי ינאי לפי שאינו באמר ואמרד - ואם תמא: מנא לה לרבי ינאי האי
 2 טעמא: לזמא משום דלאו בני דעה נהנה, ותנאי (בבבא קטא) דבעינן שחיבונו
 3 שניהם, ואמאי בני אמריתן לקמן (חחב) דקטנה חליצת בעפותו, וקטן בני יחז חליץ אי לאו
 4 ד'איש' כתיב בפרשה, כיון דלאו בני דעה ניתנה לומר; שבת דין עומדים על גבם ומורים
 5 להם לעשות הליצה כתיקנה, דהכי בני אמריתן

6 בפרק שני דקטני (בבב) דרשה שטותי שטותי קטנא
 7 וטו עמד עמד על גבם - דכשר, ומיהו, לעיני
 8 הליצה שטות לא חליץ אף על גב דבת דין
 9 עומדים על גבו, דבאמר בתוספתא, לפי שיש
 10 בחליצה רבוי דברים ואין בו דעת כלל לעשות
 11 לדעת בית דין, וכן אביל בני דעה לעשות, כי גדול
 12 עמד על גבו, כשר, משכחא נבירא מוחן
 13 מעשה שבתו הגט לעשה, ושכחא כשר האישי
 14 והאשה הותב וטוב וטוב וטוב עתה, דהא דאמר
 15 בפרק קמא דחלוץ (בבב) גבי וכוף, ששטותו
 16 ואחרים ואין איתן - שריתון שפיריה, ומוקי לה
 17 כרבינו דאביל בני דעה לשחיטה, שמעמ דלרבנן
 18 דבעי כותנה לשחיטה לא מהני גדול עמד על גבוי
 19 איהם אחרים אין למורים איתן אף שראוהו
 20 שלא לקלף, וכן אמר משכחא נבירא מוחן מעשי
 21 כמו חליצה, דאין מתוכין אלא לחיותך כשר
 22 בעלמא, דיבאר בפרק קמא דחלוץ (בבב) דבעינן
 23 משכחא נבירא מוחן מעשי, **דאמר רבי**
 24 דאי כל דהואי לבילה כו' - מילתיה דרבי ירמיה
 25 בפרק 'דמיתות ודוכסין' (מנחות קכג) גבי ששים
 26 ואחין אין בגללים, ופריה וכו' לא בלל מאי הוי?
 27 והתן (שם ד'א) אם לא בלל כשרת ואם איתא?
 28 מאי קשה? הא בתחלה בעינן בילה ואומר רבינו
 29 יצחק, דשאני עשרת, כיון דהוא דרבי עלי מנח
 30 ששים ואחת עשרת - לקרבן גדול וכוף, ולכן
 31 היה לו לעשות הכל בבלי אחד, אם יבידע כשר
 32 בלל בילה, ודוקא כי אמר ידעי על מנחה
 33 ששים ולקרבן גדול קטניון, אבל סתם בלא
 34 מנחה - לא ששעמ קביעת ביה מנא, כדנתן
 35 החם (בבב) הרי עלי שני עשרותיו לחיבא בבלי
 36 אחד והביא ששים כלים - פסול, דשעמא דאמר
 37 סתם לא אמר בבלי אחד - יכול לומר, מנח
 38 כלים, ואם תמא: מנח ליה דאם לא בלל וכשר?
 39 אימא לא בלל כן אלא דו, אבל לא בלל כלל -
 40 פסולה דהכי בני אמריתן ביהקומין רבה' (מנחות
 41 ד'א) לא יצק כשר, ומפשי דהידי לא יצק כן
 42 אלא דו? ויש לומר, יקבלה היה לו דאפילו לא
 43 בלל כלל, וליבא עיביבא, ואם תמא: ואמאי לא
 44 מעכבא? והלא בכמה מקומות כתיב (ויקרא ב'
 45 "בלילה" במנחת טופא תור, ושל מנחתו, ומנחת
 46 נסכים (במבד' טו) תיב טובא 'בלילה', וכן
 47 בקרבן נשיאים תריסר זמנין ויש לומר: דלא
 48 ממעיל ליה עיביבא, כיון דלא כתיב 'בלילה' לישן
 49 צור, ותיקן עין אם יש עיביבא בעלמא כבדו, אי
 50 נמי: מלוד עיריב שלום ורשה, ואם תמא: מנח
 51 ליה דמעכבא ששאן ראוי לבילה ויש לומר:
 52 דסברא דא דכתיב "בלילה" ואמר דתנא דרבי
 53 מעכבא, סתמאא לחיב איתיה דא דכתיב, דבעינן
 54 ראוי לבילה, דהא דמספקא בפרק 'עיריה' בגרמים
 55 (עג'א) אי חיש מפרכי אי לא מפר, משום דלא רב
 56 שמיכה הוא, ומכריכי וירא - היינו משום דששאן

1 כל דבר שהוא מעשה מעכב, דכי כתיב "ככה" דמשמע עיבובא - אנועשה כתיב, וקרייה
 2 דבראדא בעלמא הוא, כל דבר ששמיכה - ורקקה מעשה הוא, מעשה באיש - חליצה,
 3 שהאשה עשה מעשה בנופ של איש, לאמרי רקקה דלאו מעשה באיש הוא, חחיש
 4 שחליץ חליצתו פסולה - לפוטרה במקום אחר, משהיה שחלצה חליצתה פסולה -

5 היא עעמה אינה נפטרת בחליצתה, כדאמריתן
 6 לקמן בפרק 'בית שמאי' (ק"א), ואין לה תקנה
 7 אלא ביבום, ולא רעה לרואיה - ויראי בנת
 8 חליצה בשנים - כשרים, או בשלשה ונמא
 9 אחד מתן קרוב, דהרדו הוה לודו שנים - חליצתו
 10 פסולה, ורבי שמעון ורבי יוחנן הפגרי' -
 11 כבשריהם - ולא גרסינן, דהוא בשנים
 12 עסקי נמי נתא קמא, **גמרא** אלא ואלמא -
 13 שדולגו - חליצתן כשרה, והאמר רבי רבי ינאי
 14 - ומפשי טעמא דמתניתין דרשה ורשת, מפני
 15 שאינו ביאמר "ואמרד", דנתן תרומתו פרק א,
 16 משנה ב', דרש שדורו דוכסין בכל מקום -
 17 שאינו על שמוע ולא דוכר, **ועמד ואמר**,
 18 "ועתה ואמרד", חליצה פסולה - ומתניתין
 19 דקתני, לא יראה חליצתה כשרה - כרבי ירמיה,
 20 דאמר רבי ירמיה בפרק 'דמיתות ודוכסין'
 21 (מנחות קכג) כל דהואי לבילה כו', דקתני;
 22 האומר הרי עלי ששים ואחד עשרותים - מביא
 23 ששים בבלי אחד, ואחד כרבי אחד, ומפשי
 24 טעמא, שאינו דקים לודו ככל ששים בכללות
 25 בכלל אחד, אבל ששים ואחד אין בכללות פה,
 26 ומתניתין: וכן אין בגללן מאי הוי? והתן (שם
 27 ד'א) אם לא בלל כשרת וכו' וירא: הריא
 28 לבילה אין בילה מעכבת בו, דאפילו לא בלל
 29 כשר, ושאיין ראוי לבילה - בילה מעכבת בו,
 30 דהואי לבילה ויעינן, דאמר לתקנה כל מנחה
 31 מנחה, ודכא נמי, אף על גב דקרייה לא מעכבא
 32 בריא לקרייה, אבל בשאין ראוי - מעכבת,
 33 ויבם שקיקא - לפני בית דין, תחלוץ -
 34 דנפסלת עליהן מייבום, במקום מצוה - בשעת
 35 חליצה, כשרה שקיקא מצוה, אמיאורי' דכי איתתו
 36 פקעכי - ביה, כמאבילה בפרק 'חמדי נשתי'
 37 (פסחים ט"ג), וכו' ליתודו לא מעכב, בני
 38 ששטמאן או שאבדו, ודכא נמי נימא: אף על גב
 39 דלאו מעשה חשוב באיש הוא, הואיל ואפשר
 40 לרוץ - ליעבב, וקאמר רבי עקיבא לא מעכבא,
 41 אלא לרבי אליעזר - דאמר במתניתין מעכבא,
 42 אלמא מעשה הוא, הכי גרסינן: והא שני דברים
 43 המתירין אין מעלין בו בלא תא, אין מקפדין שתי
 44 חלהם - לדחוי קדוש קדושת הגוף ליפסל
 45 ביצא ליהא אלא בשחיטה, ואף על פי שזון
 46 שעתין תופס חזון על חלהם - אין תנשטין
 47 מקדש, אלא שחיטתן, דגמר נאמר, ודכתיב
 48 (במבד' י) זאת האיל יעשה וכו' שלמים לה
 49 על כל המצות, תלה הכתוב עשית כל המצות
 50 בבחיית איל בפרק 'אילנות' כיצד לא
 51 גרסינן, להם קדוש - ליפסל ביצא, ואין קדוש
 52 לדחוי נותר באבילה, וקקה

1 לא כתיב קרא ושעמ, אלא אורחא דתמלתא דהכי הוי, ודכי שכי מפיר, וקשה לרבינו יצחק, על וטמא אמאי משלחין קרבנותיה; נדי דסמיכה לא מעכבא - נמא כל שאין ראוי לבילה
 2 כילה מעכבת בו ויש לומר, מדרשיתין בורות כתיב 'מובד' - ולא מנעב - שמינו עמד וטמא משלחין קרבנו, דבבבא קרבנא איירי, ויהי: ומעשינן בפרק קמא דהייגה (ח' טמא
 3 מובאט שני ודכתיב ששה, כיון דלאו בעינינו שני כתיבא, שמינו עמד וטמא משלחין, ולא חיישנן שיהא ראוי למיכה, דהכי רבינו שמעון הקטנה דאמר בפרק 'גמרא' (ח' טמא
 4 (סנהדרין מהב) דאיבא מנאן דאנועמ דהייגה שני העדים ודאי בעי קרא כדכתיב, ואמאי לא אמריתן מין כדכתיב 'לד העדים' דבעינן ראוי ליד העדים ושמינו שני ויתור ומחייב אף על
 5 פ ששקטעה ידיו, אי נמי: אין סברא לומר שיפטר משום שאין לעדים ד.

יבמות. מצות חליצה - פרק שנים עשר דף קה עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (טוינוילץ)" ר"א רש"י

1 רקקה חלצה ולא קראה חליצתה פסולה - ופסולתה על הארץ. כדמפרש ואולי.
 2 אין כאן בית מיוחד - ואפילו מייבום לא פסלה. לפאן - כלומר: למאי הלכתא תני
 3 פסולת? אילימא - דלא משתריא בה לעלמא - פשיטא. אלא לאו לאשמועינן דאפסלה
 4 מאיזו? דקיימא לן במסכת נטין (בר.ה.ג.) כל מקום ששנינו חליצה פסולה - פסולה
 5 ופסולת על הארץ, וני פסול - פסול ופסול מן

6 הבהונת. מאי שניא ריקקה - ודפסלה. ומאי שניא
 7 ריקקה - דלא פסלה. דקנינא אין כאן בית
 8 מיוחד. והאילו ותריוודו לדידה לא קא מעביב.
 9 קריית - בין קודם חליצה? ומאן יבמ? בין לאוד
 10 חליצה? יבמה יעשה. אי נמי אמרין תתייבם -
 11 לא מחלפא לאנשי בתולצו. דליתו למימר דן
 12 בחר חליצה תתייבם. דאמרין. הן קרייה דמקמי
 13 חליצה דואי. אבל ריקקה. דליתא אלא בחר
 14 חליצה - מיתקנה לאנשי. ואחרת: הוה
 15 מדרקקה - ודאי חליצה לה בירשא. ואפילו הכי
 16 דהרה ומתייבמת. ואני למישר חליצה לאתי. **ר. יוחנן**
 17 ושרי לא תתיבא - כלומר: פטור שולחנות מביט
 18 דין. וקיימא ריקקה קמיימא ליה בת ששש -
 19 ולא פסלה מאתי. ומאן דהוי דמתייבמת סבר
 20 ריקקה בחר חליצה דואי כי ארודיה. ושרינן
 21 חליצה לאתי. שוה שתחלוין - בשנייה. יבמה
 22 שרקקה דם מוה - מוה דואי חליצה מעלייא?
 23 אבל אגיד לך כי - מקרא הוא ברניאל
 24 שחמלקא אמר. לא אגיד לך את כל הנגזר
 25 בשמים ורשום בכתב. ודאי אמת. מכלל דאיכא
 26 בשמים כתב דאנו אמת? בתמימה. מי תיב
 27 וירקה רוק - דליהו משמע דלא ידא עס אמת
 28 רוק? וירקה? טמא חתיב. ואפילו רוק דרב
 29 אחר. ודבא בני אפשור בלא צחצוח רוק.
 30 בכרב אמת - שהקדוש ברוך הוא אמתו
 31 קיימא. ואני חזרו ומטבעו. אבא רבא -
 32 גרסינן. ולא גרסינן ואמר רבא. בהמצא -
 33 משמע שאנו מטיבין בכל עת. תחלוין - והוא
 34 תתייבם עתה. דאיפסלה עליהו. יבוי יתא עס
 35 היוצא פשיט - טמא ברוק. והם היוצא מפי
 36 אמתו טמא כחובו וקרוי מימי רגליו. שון
 37 מעיטתו של זב. וטמאין טמאה תורה.
 38 מוצצת - אי אפסלה בלא צחצוח רוק.
 39 ו

1 **ככה** יעשה דבר שזוא מעשה מעבב - ואם תאמר: ולמאן דאמר (מתוך דין סה.ג.)
 2 דעקימת פו היו מעשה היכי מנעטין קריאהו ויש לומר: דמכל מקום מעשה גרוע
 3 הוא יותר מרקקה. אי נמי. לא דמי למעדין בקול. שהוא מעשה גרוע. **אחרין** פסולה -
 4 משמע שפסולה לאתי. ומדקנין פסולה. ואפילו למאן דאמר ביביל הגע' (נטין בר.ה.ג.) כל
 5 מקום ששנינו חליצה פסולה - פסולה פסולה
 6 על הארץ. ודאי דיק מרלא קנינא אין כאן בית
 7 מיוחד. ודלא כפירוש הגוטנרט. דפירש דאיתא
 8 מרלא דאמר כל מקום ששנינו חליצה פסולה
 9 פסולה. דאם כן - כלא שום דיק דהא מצי
 10 לאוקומי כותיה. **מ"י** חתיב חליצה ביד - הא
 11 דאמר כירושלמי שחולצו ביד - למצה
 12 בעלמא. אבל עיכובא ליכא.

13 **רבא** ואבי מרביט עלי קאתו - ורבה גרס
 14 דרבא לא היה כהן. כדאמר ברק
 15 דחזויהו (תולין קל.ג.) דאמר ליה לשמעיה: וכילי
 16 מתנתא. אבל רבה היה כהן. דאמר ברק: עי'
 17 בבית (בבברות כ.א.) רבה כסיל לה ברוב. ואמרין
 18 מרלא דאמר כל מקום ששנינו חליצה פסולה
 19 ומוניו לאו כמבואר תליא מילתא בר. עה. רבה
 20 היה ארבעין שני ורב חסדא תשעין שני. כדאמר
 21 בני רבא רבה היה ארבעין שני. וקשה רבא רבני
 22 אלתינן. דבגמולות חסדים בני עסקי. דאמר
 23 ביהלק (מתוך דין ע.ח.) אמר רבה: יתי ולא
 24 תאמתינה. אמר ליה אביי: מאי טעמא אמר מר רבה
 25 כר? מר - תורה איכא. גמולות חסדים - איכא
 26 ואמר רבני: יתיק. דלא סייק כל כך בגמולות
 27 חסדים שיצאל מגמולות בית עלי. אבל בר שיצאל
 28 מחבלו של משיח היה בידו. שום שאר זכות
 29 דערוות לו. ואם תאמר: ומאי הא דאמר בגמולות
 30 מועד קטן (כ.ה.) דלא כמבואר תליא מילתא אלא
 31 בגמולא. אמר רבה לא היה אלא ארבעין שני.
 32 ודלמא דהוי טעם לפי שהיה מביט עלי? ויש לומר:
 33 סבירא ליה לרבא דבתורה לבדו הוא מתפטר
 34 מדבר ליה. ועוד. שהיה ברע עסק בגמולות חסדים
 35 כדאמר ביהלק (מתוך דין ע.ח.)
 36 **יבמה** שרקקה דם תחלוין - מעיקרא שלח
 37 ליה דהוא דלעיל היבמה שרקקה. ואחר כך שלח
 38 ליה דאפילו ריקקה דם תחלוין.
 39 קטנה

28 **דאיבא כתב שאינו אמת? לא היה בידה. אתא שאיל בי מדרשא, אמרו ליה: מי כתוב**
 29 **"אבל אגיד לך ה'רשום בכתב אמת"** - לא קשיא: פאן - בגנור דין עיש עמו שבועה, פאן - בגנור
 30 דין שאין עמו שבועה. דכרב שמואל בר אמי. דאמר רב שמואל בר אמי אמר רבי יוחנן: מנין לגנור דין עיש עמו שבועה
 31 שאינו מתקדע - ששאמר: "לכן נשבעתי לבית עלי אם יתפטר עון בית עלי בנזב ובמנחה עד עולם". אמר רבה: בנזב ובמנחה
 32 אינו מתפטר, אבל מתפטר הוא בדברי תורה. אביי אמר: בנזב ובמנחה אינו מתפטר - אבל מתפטר בגמולות חסדים. רבה
 33 ואביי מרביט עלי קאתו. רבה דעסק בתורה היה ארבעין שני, אביי דעסק בתורה ובגמולות חסדים - היה שיתין שני. תנו
 34 רבנן: משפחה אתה היתה בירושלים שהיו מתיים כבן שמנה עשרה שנה, פאן ודורעו את רבן יוחנן בן זבאי, אמר להם:
 35 שמוא מושפחת עלי אתם, ששאמר: "ובל מרביט ביהוה ימותו אנשים" - לכו ועסקו בתורה ותחיו. הלכו ועסקו בתורה וחי,
 36 והיו קרוין אותן "משפחת יוחנן" על שמו. אמר רב שמואל בר אבויא אמר רבי: מנין לגנור דין של צבור שאינו נתקח? אינו
 37 נתקח? ויהוה כתיב: "כי אתה תבטח בגבר ותרבי לך בורות נבחתם עונדך לפני!" אלא: מנין שפאילו נתקח מתקדע - ששאמר:
 38 "מי כתי' ודלמא כתיב קראנו אלו". ותתכב: "ה'רשו ה' בהמצא!" "ה'רשו ה' בהמצא!" הא - ביהוה, הא - בצביב, חיד, אמת? אמר
 39 רבי נתנן אמר רבה בר אבאה: אלו עשרה ימים ששפן ראש השנה ליום הכיפורים. שלחו ליה לביאה דשמואל: נבמה שרקקה
 40 דם תחלוין, לפי שאי אפשר להם בלא צחצוח רוק. מתייבוי. וכול, והא דם היוצא מפי ומפי האמה טמא - תלמוד לומר: "וזבו
 41 ממא" - ואין דם היוצא מפי ומפי האמה טמא, אלא מהוה? לא קשיא: פאן - בהמצא, פאן - בשותרת. "ה'רשו שחלתי וכו'".
 42 אמר

ריב

יבמות. מצות הלויצה - פרק שנים עשר דף קה עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישאל - רשניוילץ"

תוספות

1 וז דברי רבי מאיר - דאמר ב'האשה רבה' (יבמות ו'א). עשו חליצה בן תשע בנות
2 בגדול. אבל חכמים אומרים - דפליגי עליה דחזק. ואמרי: עשו יבאה בן תשע בנות
3 בגדול. אבל חליצה לא סבירא ליה בותיה. אין חליצה קמן כלום - אפילו לפוסלה
4 עליו. וז דברי רבי מאיר - דשמעין ליה דאמר קטן וקטנה לא חליצין ליה יבמתן. אשה
5 ואיש - דכתיב (וברים כ"ג) וזאב לא יחפץ

6 האיש - ולא קטן. ואשה נמי אף על גב דלא
7 כתיב מיטעא. ועוד בגדולה איש. דאיתקש לה
8 דכתיב בהויא קרא: 'ועלתה יבמתו השערה'.
9 עניו לפשה - כלפי ארץ ישראל. משום
10 דכתיב הנה קיום קיומא. דכתיב: 'זוהו עני ולבי
11 שש'. ואיש - דכתיב למיתבא - למרשה. ואיכתיב
12 כל חד למיתב אדוכותיה. רבי ישמעאל כרבי יוסי
13 - בעל בשר דזה. דראמינן ב'השולח את
14 הפועלים' (בבא מציעא פ"א). כפסטי אבוי - את
15 הנהל לאמא. אבון - תלמודו של רבי יהוד
16 שקליה רבי למפרסיה - לנמולה. על ששמע
17 ולא מיהא. פוק בריקא - אם הביאה שתי
18 שערות. לא צריב' - למיבוק. כבס הורה וקן
19 הרבי יוסי. נצטרע אבון - עונשו של לשון
20 דא - על ששמו דרבינו רבי יוסי. כל
21 'כרבי' - לשון אדם גדול. חליצה -
22 משהיא כפעותו. כבר שית כבר שבע. דהנן
23 מבסבס גיטין (ט"א). הפעושת מוקחן מקח
24 ומנכרין ממנר בלמטלין. הלכה. לענע חליצה -
25 הואיל ולא כתיב מיטע - כשירה משהיא
26 בפרק הזה. שידעת משע להבחין. לעינת דריש
27 - שנה אחת קודם לזמן שתי שערות. דכרתי
28 בפרק ארבע דופן (נדה מהב"ב) באת עשרה
29 שנה וזמן אחד נדריה נבדוקים. אם יודעת לשם
30 מי נדרה והקדישה - דבריה קיימין. אין הלכה
31 באותו חזון - אלא כהנא קמא. רבעי שלשה.
32 והאמר רב נחמן ב' - ברש פירקא (ק"ב). קא
33 משמע לן אין חליצה באותו חזון - דאע"ל על גב
34 דאע"ל רבי הוא. דכרתינן חליצה בשנים. וקתינן
35 מכשרין. הני מילי דמי בתלמא דיעבד -
36 דכרתינן חליצה בשלש הנעצא אחד מוקח קרוב
37 או פסול פסולה. ואי כולש בשנים - חליצה
38 כשירה. אבל לבתולה ליבעי תמשה. כרבי
39 יהודה. קא משמע לן בגי פלוגתא דרבי יהודה
40 הלכתא כהנא קמא.

על

31 ויפסע על ראשי עם קדוש - היאך יפסע על ראשי עם קדוש?
32 וימאנו שתי כחותיו. אמר רב נחמן פר יצחק: בריך דמינא דכספיה לאבדן בהאי גלמא.
33 אמר רבי אמי: מקבריו של ברבי נלמוד: קטנה חולצת פקעותות. רבא אמר: עד שתגיע
34 לעונת נדרים. דהוהלתא: עד שתביא שתי שערות. "הלצה בשנים וכו'". אמר רב יוסף
35 בר מיניו אמר רב נחמן: אין הלכה פאוהו הויא. והא אמר רב נחמן: תרא ויקנא דאמר
36 רב יוסף בר מיניו אמר רב נחמן: הלצה בשלשה! צריכ, דאי איתמר תק קפיתא הוה
37 אמניא: הני מילי - לכתחילה, אבל דיעבד - אפילו תרי, קא משמע לן: אין הלכה פאוהו
38 הויא. ואי אשמוענין אין הלכה פאוהו הויא. אלא בתנא קמא. הנה אמניא: דיעבד, אבל
39 לכתחילה ליבעי חמשה, צריכא. "מעשה שחלצו כו'". בינו לבינה מ' דענא? אמר רב יהודה
40 אמר שמואל: ועדים ואין אותו מבחין. איבעיא להו: מעשה שחלצו בינו לבינה אבראי,
41 ובה מעשה לפני רבי עקיבא בבית האסורין, או דלמא: מעשה שחלצו בינו לבינה בבית
42 האסורין? אמר רב יהודה אמר רב: בבית האסורין הוה מעשה. וליבת האסורין בא מעשה.

ות

בתי

1 קטנה - שחלצה תולין משתגילי ואם לא חלצה חליצה פסולה - ואם תאמר: אמאי לא
2 עיבי ויהו לנד קטנה בודי דש ורשת וקטן? ויש לומר: (כדכוחו) משום דבקטנה
3 פליג רבי יוסי בגמרא. ואם תאמר: מכל מקום, מין דתנא פסולה - אמאי הני שתולין
4 משתגילי? ועוד, דלא הני גבי ליה נקט? ויש לומר: דאי לא הוה תני גבי נקט הוה אמנא
5 חליצה שחלצה סולח מרבנן, דאז דנקטין ואז

6 לאש אנו מן החרדה, להני בני תולין
7 משתגילי, יתור לשון, לאשמעין חליצה קטנה
8 אינה כלום, כמו חליצה קטן, ומיהו, בירושלמי
9 גרסין בסדר המשנה תולין משתגילי, ואם לא
10 חלצה - לחליצה כשירה. משמע שסובר דאז
11 דנקט רבי מאיר לאש לואי היינו מרבנן, אבל
12 לרבי יוסי חולצת לבתולה, כדאשכחן בעובדא
13 הלכה. ובידושלמי נמי מוקף לה כרבי מאיר.
14 אבא יודן בירושלמי ראבדך רישא קלא.א.
15 מי שירי לו עם קדוש יפסע על ראש עם
16 קדוש - והא דאמר בפרק קמא סדרהוין
17 (וב). אחרת לדין יפסע על ראשי עם קדוש
18 - היינו חזקא שלא ינא לערוך עם קדוש. אי נמי
19 אפילו ינא לערוך שי לו לקמ דרבו כל מה
20 שיכול, כדראמינן (קדושין לבב). אחרת לוקן
21 שלא יטריח - מירוביא. וברכות (ג"ב) תניא:
22 בני חכמים ותלמידי חכמים, במונ שהעבר צריכין
23 לחם ספקינן? על ראשי העם ב', ינא לערוך בנסב
24 וירושב במוקמ - פירוש: לערוך דעם. וכתוספתא
25 גרסין כהניא: ינא לערוך העם.

26 רבא אמר שדברק לעונת נדרים - אם
27 תאמר: דבפרק "ירצא דופן" (נדה מ"א)
28 קאמר רבא: קטנה שנתעה לכלל שנתה אינה
29 צריכה בדיקה. חוקה בדיאה סימנן. ומסיב כ'
30 קאמר רבא - למיאן, אבל לחליצה - ביני
31 בדיקה. אלמא קטנה לא חליצה ואומר רבי חס'
32 דרבא איירי הכא אליבא דרבי יוסי, אבל אידן
33 דעוה סבר עד שתיבא שתי שערות. הוא סימנ
34 דבא: הלכתא עד שתיבא שתי שערות - ואם
35 דמילתא הוא. ובפרק "הזקבל" (גיטין ס"א)
36 קאמר רבא בגי שתי מרח קטן, ונעבד לעונת
37 נדרים ונדו ורקיעו שקיעו. ונבנן קטנה -
38 חולצת, מדה זו עשה אליבא דרבי יוסי. ועוד:
39 דרבינו יצחק הוהית עם שנתה דמי שמת'
40 (בבא בתרא ק"ה). דרבה רס', ולא רבא.
41 לכתחילה. ונא בעי תמשה - ובאנא על ללמוד
42 דאן צריך תמשה אפילו
43 לכתחילה. ומיהו, פירסמי מילתא בעינן
44 בתמשה.

45 רבי שמעון ורבי יוחנן הסנדלר מבשרים
46 בשנים - ולא דוקא בשנים, אלא לשון
47 ערות בלמוטא נקט שנים. ובקנטרס לא גרס
48 שנים.

49 ובא מעשה לפני רבי עקיבא בבית האסורין -
50 ואם תאמר: הוא מנוחתינן משמע כהניא
51 שחלצה בבית האסורין, וקתינן: מעשה שחלצה
52 בינו לבינה בבית האסורין, ובא מעשה לפני רבי
53 עקיבא: עני לומר: דברברה ספרים גרסין ב'
54 מעשה לפני רבי עקיבא, ללא ויהו, וקאי בני ביתו
55 האסורין ארבי עקיבא. ואם תאמר: הדיכ פשיט
56 דמעשהא בא לפני רבי עקיבא בבית האסורין.
57 ולא בא בארביא ויש לומר: ירועה הגמרא שאי
58 לפני בבית האסורין. כדאמר בירושלמי: רבי יוחנן
59 הסנדלר עק קומי תמשה דרבי עקיבא, והי'
60 מברא ומהא: מנא בני משחין, ומנא בני משחין.

מברא ומהא: מנא בני משחין, ומנא בני משחין.

ות

1 **בתי** עמודי - ללשוך פירוש בקונטרס 'עמודי' וחלצי כל משמטם שיריך עמידה לחלוץ.
 2 ושטא לתחתיה כעין, ולא מפיסלא בחבי, כדפרישית לעיל (קגא) גבי כי עמוד בין
 3 יושב בין שומט.

4 **אין** לו אלא שברו - היינו דוקא כגון הבא, ששולח דבר גדול במקום שאין לוקחין אלא
 5 דבר שומט. וכן הדיין הרמולו בתרא' (בבא קמא
 6 קט"ה) גבי הלך לרבא כבוד הורוסקין לחילה.
 7 דאין לו אלא שברו. אבל היבא שלוקחין דבר
 8 גדול - הוה אין יכול לשמט לו משטת אגב, כן.
 9 על פי שלא הוציא כלום מאתו דבר שתובע עליו
 10 שבר. **רבא** אמר רב סחורה - הוא דאמר
 11 ביאלו מציות' (בבא מציעא ז"א). אמר רבא:
 12 כגון רב סחורה דאסבין ודומא לטרסון; פירוש:
 13 שחאירי עבד באותה משתא חת - ז' רבדו שר
 14 הוה. אבל אגב איה תלמידי מונקו, כבשעטע
 15 הבא ובכמה דומקין, ואיה גרסית דהם 'רבא'. ויש
 16 לומר: דהכי קאמר: אפילו לא אסבין אלא דומא
 17 לטרסון בלבד אגב חיוב לקרוע עליו.

18 **לפיכך** את חבתין וזו חליצה אלא אם כן
 19 מבטחין בו - פירש בקונטרס:
 20 דהיישנין שמא יטעו בית דין אחרון, וישיאה
 21 בלא הכרת יבם. ומבטחין על ביה דין הראשון, ואם
 22 תאמר: ואמאי חולצין בית דין הראשון אף על פי
 23 שאין מבטחין ויחוש דלמא מייתי חזון שלדע
 24 בבית דין, ויתבטו בני דין אחרון לעיניהו.
 25 וישיאה לשוק בלא הכרה ויש לומר: דעדים
 26 אינם מעידין לחצאין, ושילאי ידעם אם הבידום
 27 בית דין הראשון, דבדלי יאזי דואי לא חישינן.
 28 **ורבא** דידיה אמר כי ולא הישנין לבית דין
 29 טועין - פירוש: שגאט שנת בית דין אחרון ועשו
 30 בלא הכרת. כן פירש הקונטרס, וקשה: דאין
 31 פירוש שיהי' כן טועין שוה. דהיישנין לבית דין
 32 חוששין דרב סחורה - היינו בית דין אחרון, ולא
 33 חוששין לבית דין טועין דרבא - היינו בית דין
 34 הראשון. ועוד קשה לרבינו יצחק דאמר פרק ט'
 35 תולדך (בבא בתרא קל"ב), אמר רב דימי:
 36 הילמאן, אף על פי שאין מבטחין בית דין טועין. ופיר: שאם
 37 כן כדברא דאמר רבא אין לחצאין אלא אם כן
 38 מבטחין, דהיישנין לבית דין טועין. כן אלמא
 39 דברבא סריטין חוששין לבית דין טועין? ורואה
 40 לרבינו יצחק כנידחא ספרים ישיבם. דרבי ברב
 41 סחורה לא חישינן ומרבא: חישינן. הובי
 42 פירוש: לא חישינן לבית דין טועין שמא יטעו
 43 בית דין אחרון לחשאי על ידי חליצה, שיעידו
 44 בחליצה ולא בחכירה. דבלי היא לא חישינן.
 45 אלא חזרו לעילם אם הבידין בית דין האשטן.
 46 ורבא סבר: דאין חולצין אלא אם כן מבטחין. שמא
 47 טעו בית דין אחרון לחשאי על ידי עדים.
 48 ואימורו שלא עשו כי אם בחכרה. והקשה הרב
 49 רבינו יהודה: מהניא בתוספתא (פרק ט') חולצין
 50 לאשת אף על פי שאין מבטחין אותה? - ותיקשה
 51 לרבא משמה הנפשה; ותיקשה: דתוספתא מיירי
 52 דאורייתא, ואמוראי דרבא איירי דרבנן.

1 על מנת שתתן לך מאתיים זו - אף על גב דלא ידבא ליה - חליצה ששורה,
 2 כדמפורש בכחובות ב'הימור' (עד"א). דכל תנאי מבני דין ובני ראובן גמורין. תנאה
 3 שאפשר להתנות על ידי שליח, עשעה משא את יחזעה שילח לתת להם את ארץ
 4 הגלעז' והתנאה עליה, וכל תנאי אפשר לעשות על ידי שליח, כגון חליצה -
 5 אין תנאי מועיל בה. וחזו שמעו על דברי בתי.

6 **עמודי** - עמודי והימנבי לו. 'שיבתה -
 7 מהתיבם לו. זו חליצה עמדה - זו הדין הקהלה.
 8 ידעת ליה - זו מירתה היא רב שום דבר גנאי.
 9 אמרה ליה אין פנאנו הוא לה - דבר זה הוא
 10 יודעת בו שאין כאן ליבמה אלא כדי לאכול
 11 ולכלול מנוחה ולרשעה. לישנא אחרינא כתי
 12 עמודי - עמודי על גרלך. דכתיב (דברים יט):
 13 'ועמוד שני האנשים' - במעשה. ושיבתה זו
 14 היא פסדתי - קושטת דאדא או חזלא. אמר לה
 15 ידע לה. מכיר דואו בה שרעה לייבמה? אמרה
 16 ליה: אין. ותמנאן אותה בה. לאת דרבי יוחנן -
 17 דאמר לעיל: על שתבטחו שניהם. הב ליה -
 18 דהא קבילת עלה. ואף על גב דחליצה חביא לא
 19 מפיסלא מידא אחידיבא לקוזמי תנאה מרבא.
 20 כשאר שכירות דעלמא. אמר ליה - כיון
 21 דחליצה כשירתה הוה. משום דיתא גמלי ליה. לה.
 22 דכין דעליה רמאי למעבד ולא בעי - 'משעה
 23 אני רבי עבדה ליה' - ענייבא. כי עמבר כי
 24 כספיה. אמר לה ליה 'אני' - לרב כפא. אמר לה לה:
 25 - כלומר: כדמדינא אני שיש לך אב ואם סמוכין
 26 וכל ל' לספק כרביך. לפיכך אף מחזירי בעמברך.
 27 אמר: אבהא וישיבתי. גם פושטין פסול - אם
 28 אינה מקימת תנאה, ואיפשר לגט על ידי
 29 שליח. שתאמרו לישע: 'כתוב ריתא גמלי ליה'.
 30 - הרי אלו יכתבו ויטעו. הליכך דמי לתנאי בני
 31 גו, ותמתי ביה תנאה. וכן גביש גביש - כדפי'
 32 אותו עד שאמר 'דועה אני'. חולצין אף על פי
 33 שאין מבטחין - יבם ויבמה שבאו לפנינו חולצין
 34 ואין להם חזון. ויבם יבמה ויבם יבמה - חולצין לה
 35 בית דין וחולצין. ובפאנאן - בית דין נוסקין
 36 למיאון אף על פי שאין מבטחין. לפיכך - הואיל
 37 ונוסקין לבית דין על פי שאין מבטחין אותם. אין
 38 כותבין גט חליצה - עדים הוראים בחליצה
 39 ובמיאון. אין חותבין ונתנין לה ליהות בידה
 40 לכותב, אלא אם כן מבטחין שותף יבם ויבמה.
 41 ודחשתא דאין חותבין אלא אם כן מבטחין. אי יבם
 42 לא יבמה דוא, לא נפק חורבא מיניה. דכל
 43 כמה דלית לה גט חליצה - לא גט נסכי לה.
 44 חישינן לבית דין טועין - אם כתבו לה עדים.
 45 ראוי שילדעו ובפנאנו מפלוגי. אפילו לא כתבו
 46 בו דאישתמיהו. דהיישנין שמא תראה וזו
 47 חזרה לבית דין אחר. ומבטחו עליה ולא יבטחו אם
 48 פלוגי וזו הכתוב בגט זה יבמה הוא אם לאו.
 49 חליצה אמרה, והיו טועין בחליצה. שאין יודעין
 50 שחולצין ומתנאי אף על פי שאין מבטחין.
 51 לפיכך - הואיל ואין חולצין אלא אם כן
 52 מבטחין. חותבין גט חליצה - עדים שראו
 53 חליצה - יוכלין לכתוב גט. ואף על פי שאין
 54 מבטחין. ולא חישינן שמא טעו בית דין בהליכה
 55 זו. לומר: חולצין אף על פי שאין מבטחין, וחלצי
 56 לה ממי שאינו יבמה.

1 **תנו רבנן:** חליצה מוטעת פשרה. אי זו היא חליצה
 2 מוטעת? אמר ריש לקיש: כל שאומרים לו 'חלוצין
 3 ובקד אהך פונקא'. אמר ליה רבי יוחנן: אני שונה
 4 בין שנתפונן הוא ולא נתפונן הוא, חליצה פסולה, עד שנתפוננו
 5 היא ולא נתפוננו הוא - חליצה מוטעת היא!
 6 שניהם פאור - ואף אמרת חליצה פשרה?! אלא:
 7 כל שאומרים לו 'חלוצין לה על מנת שתתן לך
 8 מאתיים זהו'. תנאי גמלי הכי: חליצה מוטעת פשרה.
 9 אי זו היא חליצה מוטעת - כל שאומרים 'חלוצין לה
 10 על מנת שתתן לך מאתיים זהו'. ומושגא פאשה אהת
 11 שפלה לפני יבם שאין הגון לה. ואמרו לו: 'חלוצין
 12 לה על מנת שתתן לך מאתיים זהו', וכן מושגא
 13 לפני רבי יוחנן. והכשרה. והוא דאמא לקמיה דרבי
 14 היא רב אבא. אמר לה: בתי, עמודי! אמרה ליה:
 15 אימא לשיבתה זו היא עמדתה. אמר לה: דעת
 16 ליה? אמרה ליה: אין, כגוונא הוא דהוא לה, וקבעי
 17 לכוכליה מיניה. אמר לה: לא ניחא לך? אמרה
 18 ליה: לא. אמר ליה: חלוצין לה ובקד אהך פונקא.
 19 לבתר דחלוצין לה אמר ליה: השתא מניך - אפסלא
 20 לך, חלוצין לה חליצה מעלייתא, והיכי תישיתי
 21 לך? אמרה ליה: את חמיה דרב פפא נפלה לפני יבם שאין
 22 הגון לה, אהת לקמיה דרבי. אמר ליה: חלוצין לה,
 23 ובקד אהך פונקא. אמר ליה רב פפא: לא כבד לה
 24 מר להא דאמר רבי יוחנן? ואלא היכי אימא ליה?
 25 אמר ליה: חלוצין לה על מנת שתתן לך מאתיים זהו!
 26 לבתר דחלוצין לה, אמר לה: ויל רב ליה! אמר ליה:
 27 'משגשג אני בך' עבדה ליה. מי לא תנאי: הרי שהיה
 28 בורח מביית האסורין, והיתה מעבדה לפניו, ואמר
 29 ליה: 'מול דינך והעבדיני', אין לו אלא שפורה, אלא,
 30 אמר ליה 'משגשג אני בך', תבא גמלי 'משגשג אני
 31 בך'. אמר ליה: אבדך היבא? אמר ליה: במתא. אימך
 32 היבא? אמר ליה: במתא. היבך ענייה ושכיבך.

1 **תנו רבנן:** חליצה מוטעת - פשרה, גט מוטעה -
 2 פסול, חליצה מעושיית - פסולה, גט מעושה - פשרה.
 3 היכי דמי? אי דאמר 'רוצה אני' - אפילו חליצה
 4 נמי, ואי לא אמר 'רוצה אני' - גט נמי לא! הכי
 5 אמר: חליצה מוטעת לעולם פשרה, גט מוטעה -
 6 לעולם פסול. חליצה מעושיית וגט מעושה - וימנע
 7 פשרה וימנע פסול. הא - דאמר 'רוצה אני', הא -
 8 דלא אמר 'רוצה אני'. דתנאי, 'קריב אותו', יכול פעל פרוז?
 9 תלמוד לומר 'לרוצנו'. הא ביצד? מופין אותו עד שאמר 'רוצה אני'. וכן אהך מוציא בנטי' נשים:
 10 מופין אותו עד שאמר 'רוצה אני'. אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא: חולצין אף
 11 על פי שאין מבטחין, כמאנאן אף על פי שאין מבטחין. לפיכך, אין חותבין גט חליצה אלא אם כן מבטחין, ואין חותבין גט מיאון
 12 אלא אם כן מבטחין, דהיישנין לבית דין טועין. ורבא דידיה אמר: אין חולצין אלא אם כן מבטחין, ואין חותבין אלא אם כן
 13 מבטחין. לפיכך, חותבין גט חליצה אף על פי שאין מבטחין, וכותבין גט מיאון אף על פי שאין מבטחין, ולא הישנין לבית דין טועין.
 14 משה

1 **מַשְׁנֵה** עצה הוונת לו - כלך אצל שכמותך, ואל הכניס קטטה לחתך ביתך. בלשון
 2 הקדוש היו **אומרים** - במסכת טוה (ל"א) נפקא לן מקראי, בפרק "אלו
 3 נאמרין". **כבפר עינים** - בתלמידים היושבים שם לפני רבן בשעת החליצה.
 4 **גמרא קוראה** - "מאן יבמו" (דברים כה). וקורא - "לא חפצתי לקחתה (שם). חולצת
 5 ורוקקת וקורא" - "כבה נעשה לאיש" (שם).

6 **מַשְׁנֵה** מַצוֹת חַלִּיצָה: בא הוא ויבטמו לביט דין, והן
 7 משיאין לו עצה תווננת לו שנאמר: "וקרא לו וקני
 8 ערו ודברו אליו". והיא אומרת: "מאן ובמי תקנים
 9 לאחיו שם בישאל לא אבה יבמו", והוא אומר: "לא
 10 חפצתי לקחתה", ובלשון הקדוש היו אומרים. "ונגשה
 11 ובמתו אליו לעני תקנים והלצה נעלו מעל רגלו
 12 ורוקק בפניו" - רוק הנראה לדינים. "וענתה ואמרה
 13 ככה נעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו". עד
 14 כאן היו מקורין. ובשקרא רבי הרקנים תחת האלה
 15 בכפר עינים ונגמר את כל הפרשה, והתקין להיות
 16 גורמין כל הפרשה. "ונקרא שמו בישאל בית הלזין
 17 הנעלי". מצוה פדינין, ולא מצוה פתלמידים. רבי

18 הוזהר אומר: מצוה על כל העומדים שם לומר: "הלזין הנעלי". **גמרא** אמר רב יהודה: מצוה
 19 חליצה: קוראה, וקורא, וחולצת, ורוקקת, וקוראה. מאי קמשמע לן? מתניתין היא! הא
 20 קמשמע לן: מצוה הכי, ואי אפיך - לית לן בה. מניא נמי הכי: בין שהקדים לחליצה לרוקקה,
 21 ובין שהקדים לרוקקה לחליצה - מה שעשה עשוי. אמר אביי: האי מאן דמקרי גמ חליצה -
 22 לא יקרי לדידה "לא" לחודיה, "אבה יבמו" לחודיה, דמשמע: אבה יבמו, אלא: "לא אבה
 23 יבמו". ולא יקרי לדידה "לא" לחודיה "חפצתי" לחודיה, דמשמע: חפצתי לקחתה, אלא:
 24 "לא חפצתי לקחתה". רבא אמר: אפסקו מילתא היא, ואפסקו מילתא - לית לן בה. רב
 25 איש אשכחיה לרב כהנא דקממשער ומקרי לה "לא אבה יבמו". אמר ליה: לא סבר ליה מר
 26 להא דרבא? אמר ליה: מודה רבא ב"לא אבה יבמו". אמר אביי: האי מאן דכתב גיטא
 27 דחליצתא - לכתוב הכי: ואקרינה לדידה מן "מאן ובמי" עד "אבה יבמו", ואקרינהו לדידה
 28 מן "לא" עד "לקחתה", ואקרינהו לדידה מן "ככה" ועד "הלזין הנעלי". מר וזקרא מילתא
 29 דכתבי לכולא פרשה. מתקוף לה מר בר אבדי: והא לא ניתין ליפתבי! והלכתא פוותיה דמר
 30 וזקרא. אמר אביי: קקנה וקלמתי הרוח - לא עשתה ולא כלום. מאי מעמא - "ורוקק בפניו"
 31 בעינין. הלכך: הוא ארוף והוא גוצה, קלמתי הרוח - איכא "בפניו", היא ארוכה והוא גיץ

32 בעינין עד דמטי לתרי אפיה ותרי אויל. אמר רבא: כאכלה תובא ורקתה, אכלה גרגישהא ורקתה - לא עשתה ולא כלום. מאי
 33 טעמא? "ורוקק", מעצמה בעיניו, ולפיא. ואמר רבא: צריכי דיני למיחו וזקא כי נפיק מפיוא דיבמה, דכתיב: "לעני תקנים ורוקק".
 34 "ונקרא שמו בישאל בית הלזין הנעלי" מצוה פדינין, ולא פתלמידים. מניא, אמר רבי יהודה: פעם אחת היוני וישבים לפני רבי
 35 מרפוה, ובאתה יבמה לחלוץ, ואמר לנו: עגו פולקם: "הלזין הנעלי", "הלזין הנעלי", "הלזין הנעלי".

הדרן עלך מצות חליצה

1 **רבא** אמר אפסקו מילתא לית לן בה - ואם תאמר דאמר רבא בפרק "לולב הגולן" (סוכה
 2 לח"ב). לא ליטא איניש ברוך הבא וחדר בשם ה'. רב ספרא אמר: אפסקו מילתא
 3 דאי. ולית לן בה? ויש לומר: דקבלה מרב ספרא. או שמת יש חלוק.
 4 **מודה** רבא בלא אבה יבמו - "לא אבה" כתיב בספרים מדויקים. וכן מוכח במסורה. ולא
 5 אבה שלשה דסמיכי: ולא אבה ה'

6 השוחקר (דברים ז') "לא אבה יבמו" (שם כה).
 7 "ישראל לא אבה לך" (תהלים פא). ויש עוש ריש
 8 פסוק במשנת תורתו "ולא אבה סוחק" (דברים ב).
 9 "ולא אבה ה' לשמעת לא בלעם" (שם כג). ויש עוד
 10 פסוקים ולא שיכבי לאותו מסורת. "ולא אבה"
 11 נטא כליו דשאלו (שמואל א לא), "ואם לא מלך"
 12 מואב שלח ולא אבדו דרפח (שופטים יא).
 13 **עד** דמטי לתרי אפיה וחדר אויל - תא דאמר
 14 ביהדיילך (יבמות ל"ט). ורקת קדמא
 15 רוקא בבי דינא ומתיחו על אריגא. ובבל ספרים:
 16 אחיה, וכן בסדרהין בירושלמי - שגא למעוה
 17 מן המובחר הוא דבעיני הכי.

הדרן עלך מצות חליצה

18 הוזהר אומר: מצוה על כל העומדים שם לומר: "הלזין הנעלי". **גמרא** אמר רב יהודה: מצוה
 19 חליצה: קוראה, וקורא, וחולצת, ורוקקת, וקוראה. מאי קמשמע לן? מתניתין היא! הא
 20 קמשמע לן: מצוה הכי, ואי אפיך - לית לן בה. מניא נמי הכי: בין שהקדים לחליצה לרוקקה,
 21 ובין שהקדים לרוקקה לחליצה - מה שעשה עשוי. אמר אביי: האי מאן דמקרי גמ חליצה -
 22 לא יקרי לדידה "לא" לחודיה, "אבה יבמו" לחודיה, דמשמע: אבה יבמו, אלא: "לא אבה
 23 יבמו". ולא יקרי לדידה "לא" לחודיה "חפצתי" לחודיה, דמשמע: חפצתי לקחתה, אלא:
 24 "לא חפצתי לקחתה". רבא אמר: אפסקו מילתא היא, ואפסקו מילתא - לית לן בה. רב
 25 איש אשכחיה לרב כהנא דקממשער ומקרי לה "לא אבה יבמו". אמר ליה: לא סבר ליה מר
 26 להא דרבא? אמר ליה: מודה רבא ב"לא אבה יבמו". אמר אביי: האי מאן דכתב גיטא
 27 דחליצתא - לכתוב הכי: ואקרינה לדידה מן "מאן ובמי" עד "אבה יבמו", ואקרינהו לדידה
 28 מן "לא" עד "לקחתה", ואקרינהו לדידה מן "ככה" ועד "הלזין הנעלי". מר וזקרא מילתא
 29 דכתבי לכולא פרשה. מתקוף לה מר בר אבדי: והא לא ניתין ליפתבי! והלכתא פוותיה דמר
 30 וזקרא. אמר אביי: קקנה וקלמתי הרוח - לא עשתה ולא כלום. מאי מעמא - "ורוקק בפניו"
 31 בעינין. הלכך: הוא ארוף והוא גוצה, קלמתי הרוח - איכא "בפניו", היא ארוכה והוא גיץ

הדרן עלך מצות חליצה

יבמות. בית שמאי - פרק שלושה עשר דף קו עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (טוסינולץ)" (השופט)

בית שמאי אמר רב ירודה אמר שמואל מאי טעמא דבית שמאי לפי שאין תנאי בנישואין - ומה: דברכי' דמירד' (כתובות ע"א). נבי קדשה על תנאי וכנסה סתם, קאמר שמואל דאין עריכה וט, ומוקי אפילו פלונייהו דבעל. דמפרש טעמא דרב שאין אדם בעל בעלתו בעלת זנות. אלמא, אפילו בעל בעלתו בעלת זנות. אלמא, אפילו פלוני אלא משום דסברי וליכא למימר, דמירדע דיע דנישואי קטנה דרובני ניהו, אבל בא זרוד חב כאן, אמר רב ירודה אמר רב, וארי: מכל מקום תיקשה לרבא, דאמר הוה (געב) טעמא אשה גרידתא מודה רב דיש תנאי בנישואין; ועד: דאפילו בנסכה לחופה ולא נבעלה קאמר חבא דאין תנאי בחופה: וטאה לרבני: יצחק: דאביי לא היה מפרש טעמא דבית הלל משום דמירדע דיעי כו, אלא משום דיש תנאי בנישואין, וטוסינולץ דהבא כעלמא אמר רבי אליעזר, דאמר הוה: ומקדש על תנאי ובעל - "דברי הכל עריכה הימנו וט, דאין תנאי בנישואין, ונרס הבא: דאמר רב ירודה אמר רב, דלשמואל בנסכה לחופה ולא נבעלה על תנאי, הוה אמר אביי לרבי יוחנן: "חאשה" גבא. (מת"א) גבי פלונייהו דרב שמואל אריב"ה חרי היא כבשה איש, דאמר אביי לחד לישנא שמואל ארדיבי ירחק נפחא קאי, ומפרש מילתיה דרבי יוסי משום דאין תנאי בנישואין - לא אלא משום ולא נבעלה קאמר, תנאי משום דאין גרלות שיהו נשואין ממטבלי מחמת תנאי שיהו קדושיה, דרגלות הוא או שיהודע ומנע מלישא, או בגמי ומחלי אהודי בשעת בנישואין, וכן צריך למרש על כרחיך הא דקאמר שמואל אינה כבשת איש, ודקדושיה אירי ודקדושיה גמי עלמא מרוד דיש תנאי, ותרב רבני דים היה מפרש את הדבא נמי בענין זה, ורבי פירשה: לפי שאין תנאי בנישואין - פירשה: אין גרלות שיטבולו בנישואין מחמת תנאי תנאי, ואי אמרת בעל תנאי, אית למימר יש תנאי בנישואין בחמה, וכי עילה על כל לומר שחמתה תנאי נתבטלה או אין גרלות מחמת קדושי קטנה נמי לא ידע, אלא אימרו דאשת איש ויצאה כלא בעל.

מעמא דבית שמאי לפי שאין אדם עשה בעלתו בעלת זנות - וקשה דרבינו יצחק: דברכי' דמירד' (כתובות ע"א). גבי דמירדע את אשתו ולה עמו בפנותיה, דאמר בית שמאי: אינה עריכה הימנו וט, ומפרש בגמרא טעמא, דסברי: אדם עשה בעלתו בעלת זנות, ואין לחוש שקדשה בכיאה, אלא בא עליה כלא תרדושיה; ותרדין: דאשתה הוה בעלתו דגרישה נתקדשה עמו - גלי אדעתא בעלתו בעלת זנות, וזוהי אמר רבא, אלא הכא, שיהו מחלה דרך נישואין, או בעלמא שאין הכוונה - לא לומר שעשה בעלתו בעלת זנות.

משנה אין פסאנין - ומה ששייחא אמה ואחיה, אלא מן דאירוסין, בעל - אבל אם מן לא מיאנה, ובפלה לפי יבם, אינה יוצאת מניאן, אלא תמיה ער שתגדיל ותחליץ, אין פסאנין ישראל דפקר - ואפילו מן דאירוסין לא תמאן ותיאריס לארד ותחוד ותמאן, אלא מנבתי הוה, ותמאן תמארוס לארד ער שתגדיל ויהו קדושיה גמוריה, ולא הוה ער משני בניאן, ותמאן - בראשון ותשנא, ובגמרא פריך: הא מיאנה בו כבר הוא זמנא **גמרא** מאי טעמא דבית שמאי - דאמר: נשואה לא מנאנה, הא קטנה היא לפי שאין תנאי - מועיל בנישואין של גדולה, ואפילו הוה ליה הנאה בשעת קדושיה - אצולה אחליה בשעת ביאה וחופה, וחיילא להו קדושיה קמא, ואי אמרת נשואה קטנה תמאן, לא ידעי איניש דקטנה קטנה הוה, אלא אמרי: הנאה הוה ליה למי בנישואין, והאו לומר יש תנאי בנישואין גדולה, בנסכה לחופה כו, מאי איכא למימר - לבית שמאי אמאי לא מנאנה? דקאמרין אן מנאנין אלא ארוסות, ומשמע לאפקי בנסכה לחופה או שנסתרה לשלוהו הבעל, ולא תפיק לא מבכל ארוסה, לפי שאין תנאי מועיל בחופה - ואי אמרת קטנה שנסכה לחופה ולא נבעלה תמאן, אמרי: תנאה הוה לה, ואי למימר יש תנאי בחופה, מאי טעמא דבית שמאי - דאמר: נשואה קטנה הוה ליה למי בנישואין, ואי איכא למימר? אי נמי ארי מילתא תנאי מועיל בחופה - שפיר קאמר, שרדי אן כאן חובה דנימא אחלה לתנאה דקדושיה, האי "מסר הדב" לאו דוקא, דאילו משקביל אביה קדושיה לא נפק בניאן, דהבא וכאי בקדושיה בתו, ואן מיאן אלא ביתנאה שקדשה אמה אחיה, ורבי קאמר: מסר האב לשלוהו הבעל, דקיימאן לא בכחכות (מת"א) דנישואין ניהו, ודכוחה הבא: מסרה אחין לשלוהו הוה נישואין, ולבית שמאי לא מנאנה מאי איכא למימר? לפי שאין רבני - בין נישואין לנישואין, לפי שאין אדם בו - רבני קטני נישואין לקטנה כרזי שלא ניהו בה מנהג הפקר, דכאמר רבא (ק"ב), שרמי שנישא, ואי אמרת מנאנה - מימנע ולא נכסי לה, דאין אדם רוצה לעשות בעלתו בעלת זנות, ומיעיקא תקנתא דרבנן, דאירוסא - ודבעלת זנות מסר האב כו - דקיימאן לא דנישואין ניהו, ודכוחה בנישואין דרבנן הוה מסירת אחין נישואין, ולבית שמאי לא מנאנה, דהא מילתא פסיקא קאמרין דאין מנאנין אלא ארוסות, מאי איכא למימר - לאו בעלת זנות היא ולי ממנינע, משום פירי - לא פסיכ פירי, ובגמרא נשואה רמיא עליה, ובראשון לא מיאנה, ורבי ביבי רמי לא - דאם איני משבוין עיניי לה קרובה כו, במקושה - סעדת נישואין, הלכתי, אי אירכתי תמאן - מימנע ולא נכסי, נחא לוח כו.

דא אמר רבי אשימיא פסאנין - לבית הלל דאמרין מנאנת ביבם - לתמארוס מנאנת, שאם עשה בה נאמר - מנאנת תיקדושה, שלא תהא עריכה וט למארוס, אבל חליצה, שהיא כשבל זיקה - לא עקרא, דבעל כיריה - ומקדושי ראשון, ומנח בנישואין רמיא עליה, ובראשון לא מיאנה, ורבי ביאת - יבם, בעל כיריה, דהא, דכאמר ב"דבא על יבמת" (יבמות נ"א), "יבמה יבא עליה" - בעל כיריה, ומציא

דא אמרת תמאן שמיט ואביל לוד - ואם חאמר: דברכי' פכר דמירד' (כתובות ע"א) וישלמו לו מה שדחציא, ואם כן לא יפסיד כלום מביאותה; ואומר רבינו יצחק: דמכל מקום שמיט ואביל אפילו חמומרות ונחן הקדקק אם כילה, דאין צריך לישלם אף על פי שאכל שלא ברין, כדכונה בכחכות בסוף פרק "אלטנע" (ק"א), דאמר שמואל אמתוניהן יולא בלאות: לא שני אלא נכסי מלוג, אבל נכסי שאן ברזל - לפי הוה רב פפא: דארייא אילימא שמיטתא דאשתה, כפילה בו נת הקין, דאי שכיחה ברין, אפ כן, ובסיכ ונמי אילימא "אי דליתנהו? איפכא מיבעי ליה, ודלשמ פירוח נכסי מלוג, ולמה ישלם הפירות כיון שאכלם כרין; אלא דהא מיידי בפירות שאכלם שלא כרין, ודליתנהו בעין - לא ישלם, ולכך קאמר שפיר דשמט ואביל פירי, כיון שלא ישלם מלוג, ורבינו יוחנן: נחא לוד דליפוק עלייהו קלא דאישות, ולא ריטיון נחא לוד, ולדידה נמי נחא לוד, דכאמרין (ניטן מט"ב), יחור רוצה לנשואו, ואמרין נמי (קדושיה מט"א), כפ למרחב כן הו.

אמנאנת, לא אדיתנהו - אירי ואירי שקלה, ואי דליתנהו - אירי ואירי לוח לוח ואירי ברין שכיחה שלא ברין, שכיחה בו נת הקין, דאי שכיחה ברין, אפ כן, ובסיכ ונמי אילימא "אי דליתנהו? איפכא מיבעי ליה, ודלשמ פירוח נכסי מלוג, ולמה ישלם הפירות כיון שאכלם כרין; אלא דהא מיידי בפירות שאכלם שלא כרין, ודליתנהו בעין - לא ישלם, ולכך קאמר שפיר דשמט ואביל פירי, כיון שלא ישלם מלוג, ורבינו יוחנן: נחא לוד דליפוק עלייהו קלא דאישות, ולא ריטיון נחא לוד, ולדידה נמי נחא לוד, דכאמרין (ניטן מט"ב), יחור רוצה לנשואו, ואמרין נמי (קדושיה מט"א), כפ למרחב כן הו.

1 מדי' הוזה אבעלת תוס' הקשה רבינו יהודה אם כן מיאנה בבעל אמאי מותרת לאביו?
2 נחוש מדי' הוזה אבעלת וגו' אסורה לה לאביו ואומר. רשמיא הבא שייך למחש
3 טפי כיון שאינה אשתו ואינה אסורה במיאן - הוא הדין דגט לא אסי. לכו' כיון שאינה
4 אשתו.

5 **מאן** לא יהודו לו אמר אביו בר - משמע: אבל
6 רבי אושעיא הוזה לו. ומיאנה בזה
7 מותרת לאיחיו קראבן - היינו בעל האיחיו, הוזה
8 ליה כרבי אושעיא אדמי איה משמא ליקוח.
9 מאן לא הוזה לו - רבי אושעיא, דיש לו דאין
10 ליה אין מיאן לחצי דיקה. הא לכולהו זיקה - ש'
11 מיאן. הוא קראבן מותרת לאיחיו - היינו אין לו.
12 כיון דאין מיאן לחצי דיקה. איכא אדמרי: אמרו
13 רב אסי ובל שני רבי אושעיא, וכן פירש בקונטרס.
14 **תרי** קטורי בערו בהו - בירושלמי פריך: אילו
15 הושהו רבי שלא כשורה מתוירי עוזה
16 שלז' ומשני רב חסדא ויא: היא אמרה עברו
17 ומיאנה כן. גושואן שולא בפניו, על דעתיה
18 דבית שמאי - מיאנה מיאן. ואין זו קושיאל
19 כן, דאיכא למסור קידושין קטנה דרובן ניהו.
20 ואפקיענהו דבכח לקדושין מניהו.
21 **מכשירין** בעשים - הוא הדין ביהו, אלא
22 שפריך לערות שמיאנה.
23 הלכה כאתרו הוגו - פירש רבינו גונאל.
24 דקא בירעבה, אבל למחילה - לא.
25 דמכשירים - דיעבד משמע
26 אתר

19 כרבי אושעיא כבירא ליה, דאמר: אינה ממאנת לוי'תו! הוזה רבי נמי דמצי' עקבד,
20 הכא בשני יבמין עקבין, דאין מיאן לחצי זיקה. כי אתא רבין אמר רבי יוחנן: מיאנה
21 בזה - מותרת לאיחיו, ולא הוזה לו. מאן לא הוזה לו? אמר אביי: רב. רבא אמר: רבי
22 אושעיא ויבמין ליה, רב אסי. "בית שמאי אומרים בפניו וכו'". תנאי, אמרו לכה' בית
23 הלל' לבית שמאי: והלא פישול ממאנה אשתו שלא בפניו? אמרו ליה: בית שמאי
24 לבית הלל': פישול הנפל במדה בפשיטה מדר', לופיך מדר' לו במדה בפשיטה. מדרקא אביל
25 פירי, פשיטא נשואה היא, והאמרי בית שמאי נשואה לא ממאנה! תרי קטורי עבדו
26 ביה. "בית שמאי אומרים בפני בית דין וכו'". תנן תהם: ההל'היה ותמיאנין - בשלשה.
27 מאן תנא? אמר רבה: בית שמאי היא. אביי אמר: אפילו תימא בית הלל', עד כאן לא
28 קאמרי בית הלל' אלא דלא בעינו ממיחין, אבל שלשה - בעינו, כדתניא, בית שמאי
29 אומרים: בפני בית דין, ובית הלל' אומרים: בפני בית דין ושל'א בפני בית דין, ואלו
30 אמרו ב' יוסף בר מנימי אמר רב תנמן: הלכה כאותו הוגו. "בית שמאי אומרים תמאן
31 וכו'". והא מיאנה תריא זימא! אמר שמואל: עד שתגדיל ותאמר: רוצה אני במיאנים
32 הראשונים. עולא אמר: תרתי קתני: או שתמאן ותגדיל ותיאמר, או שתמאן ותנשא
33 לאתרי. בשלמא עולא - היינו דקתני "עד שתגדיל ותנשא" אלא לשמואל - "עד שתגדיל
34 ותאמר" מביע' ליה! קשיא. מושגת אי' זו היא קטנה שפירכה למאן - כל שהשיאוה
35 אפה ואחיה ל'דעתה, השיאוה שלא ל'דעתה - אינה צריכה למאן. רבי חנינא בן אמנינא
36 אומר: כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קידושיה אינה צריכה למאן. רבי אלעזר אומר:
37 אין מעשה קטנה פלום, אלא כמפותה. בת ישראל לכהן לא תאכל בתרוומה, בת כהן
38 לישראל תאכל בתרוומה. רבי אלעזר בן עקיב אומר: כל עקבה שהיא מן האישי - פאילו

39 היא אשתו, כל עקבה שאינה מן האישי - פאילו אינה אשתו. גמרא אמר רב יהודה, ואמרי לה
40 בפתניתא תנא: בראשונה היו פותחין גט מיאן: "לא רעינא ביה, ולא צבינא ביה, ולת' אנא בעיא להתנסבא ליה". כיון דהוה דפניש
41 דיבנא דאמרי: אתר

1 ומצי' עקרא - שלא תהא צריכה לו ביאחיו, דהא אמרי ביה הלל ממאנת ביבם דומיא
2 דבעל. נישואין קמאי עקרא - ושבו אין כאן זיקה. כל שיבולה למאן - בפרק קמא
3 (נכות ב:ב) בתו קטנה דנשואה לאחיו ולא קבל אביה קידושין, כגון שהשיאה אביה
4 תחלה לאחרות ותגמשה, והיא יחומה ביהו האב, ויבולה למאן ולא מיאנה בו, ומת -
5 צרתה ליתא. שאינה צרת חברת להפטר משום

6 צרת ערה, הואיל והבת יכולה למאן - אין
7 נישואין מותרין, ולא מתייבמת - הניקול
8 מיאנה הבת, היא לה דך צרת ערה מותרת. אבל
9 צרת ערה שאני - דאף על גב דמהני מיאן
10 לקטנה יבמה בעלמא דלמפך כל ה'ליצה, לא
11 למתני לבני ערה, אם מיאנה אביה שהוא
12 יבמה למיהו צרתה ערותה ליבם. תני רבי ב'
13 ויחוקאל - קטנה שמיאנה בבעל מותרת לנישא
14 לאביו, דערתיהו לנשואין והיא כאנוסה
15 ומפוחה. אבל בת בעלה ולא מיאנה בו, ומיאנה
16 ביבם, אף על גב דנפקא כלא ה'ליצה, אלמא
17 נישואי קמאי עקרא - אפילו הוה אסורה לאביו
18 מנפי מריאת נמשעת נפילה, דאיתי
19 נישואי קמאי למפך קמי יבם ולתגריכה מיאן
20 אף על גב, נריאת כולתו על מיהו. הכא נמי -
21 אף על גב דעקרא לנישואי קמאי - נריאת
22 ערתה כערת בתו, הואיל ואותו נישואי אחיו
23 בביתו למפרי קמיה, מיאנה - יבמה באחד מן
24 האחין יבמן - אסורה לכולן, אבעלת תנן -
25 אם נתן לה האחו' וגו' - מפלה לו כולן, אמר
26 אביי - ר' לא הוזה לו, דאיתו אמר לעיל:
27 מיאנה בזה אסורה ליה. רבי אושעיא לא הוזה
28 לו - מריקאבן רבי יוחנן מותרת לאיחיו, אף על
29 גב אידוהו נופיה נמי במשעט, ומיהו, אי איכא
30 אחין - אין הוזה ליה מיאן לחצי זיקה. כרב
31 אסי. אבל רבי יבם, דמיאנה בחיק בלמיהו, אם
32 אסורה, ולרבי אושעיא אפילו בחד יבם נמי
33 שריא, דאין מיאן ליקוח. והאמר לר' אביי -
34 נמי לא הוזה לו, וכל שכן רבי אושעיא, אמר
35 יוחנן דיקא לאיחיו אמר, ולא לו. במדה בפשיטה
36 מדר' - במדה בפיה מדר', לשון אונאה, במדר'
37 כשול' המדה. וחברו מצאתי בתוספתא
38 דאמילוח: קריה שריא נחומה בו, הוזהה בפשיטה.
39 לשון ד'כפישני באפרי' (איכה ג) שויה מפסדי
40 נכסי מלוג שלה. תרי קטורי עבדו ביה - שני
41 קטורים עשו עליו לרעות. והרי מיאנה אחי
42 ויבמא - בבעלה, ואמאי קתני ותמאן ותנשא?
43 הוזה אבי' שמת חוזה, ריתני קתני - לאו
44 למיהדר למאן זיבמא אחרייהו, אלא לתרני מילי
45 ניהו: ממאנת וממתנת מליארס לאדרי עד
46 שתגדיל, כדי שלא תחזור ותמאן בשני, או אם
47 רצתה לתשא - ממאנת בבעל ותנשא לאחר, -
48 דתו לא ממאנת לבית שמאי, דנשואה היא.
49 **מתני'** אין מעשה קטנה אלא כמפותה -
50 מדרקתה בת ישראל לכהן לא תאכל בו, דכמי
51 שלא נשאת ומי. כל עקבה כו' - כל מה שהיא
52 מעקבת אצלו כשביבלי כאלו היא אשתו,
53 ובגמרא מפרש מה היא.

19 **ומצי' עקרא** אלא: ביא'ה ומאמר, דהוא עקבד,
20 **ומצי' עקרא**, ויקה ד'רחמנא רמא עלה לא **ומצי' עקרא**.
21 **עקרא**. עולא אמר: **ממאנת אף לוי'תו**. מאי **ומצי' עקרא**?
22 **נישואי קמאי קא עקרא**. **איתוביה רבא לעולא**: **כל**
23 **שיבולה למאן ולא מיאנה** - צרתה חולצת ולא
24 **מתניבמת ואמאי? תמאן לשמא**, ותעקרינהו לנישואי
25 **קמאי, ותתיבם צרתה! צרת ערוה שאני, דתני רבי**
26 **בר יוחנאל**: **מיאנה בבעל מותרת לאביו, ביבם -**
27 **אסורה לאביו. אלקא: בשעת נפילה נריאת ככלתו,**
28 **הכא נמי: בשעת נפילה נריאת כצרת בתו. אמר רב:**
29 **מיאנה בזה - אסורה ליה, מדי' תיהו אבעלת תנן:**
30 **בעלת תנן, לאו כיון דאימסרה לה לחד אימסרה**
31 **להו לכולהו, הוזה רבא נמי לא שניא. שמואל אמר:**
32 **מיאנה בזה - מותרת ליה, ולא צבינא בבעלת תנן. הוזה**
33 **בעלת תנן - הוא דקא עבדו ביה, הכא נמי**
34 **הוא דקא עבדו ביה, דאמרי: "לא רעינא קד' ולא צבינא**
35 **קד'". קד' הוא דלא רעינא, הא כפתרין - רעינא. רב**
36 **אסי אמר: מיאנה בזה - מותרת אפילו לו. לימא**

יבמות. בית שמאי – פרק שלושה עשר דף קח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (טוינוולץ)"
 רש"י תוספת

1 **א**י לאיחויבי בנימא – שיבתנו סופר בור בנט גירושין לירוש ב אשה. אפילו כשהיא
 2 **י**ושבת באפריזי – ונתשא אוחה מבית אביה לבית בעלה לחופה, ואמרה אי אפשר בו
 3 דאיכא למימרה אי לא בעיא ליה תחותיו, אפילו בהו חי מיאון, אפילו ארוהים –
 4 דליכא בתו דין ודו, דרגי מישוק שתק ולא קא מרע. אצל תנו – דליכא אלא תנו.
 5 ואיכא למימר משום דאטרסהו הוא להביא לו
 6 חפץ משול, לא גרסינן הגדולה, נקדשה –
 7 לארה, בלא מיאון – בקדושיין – שנתקשה –
 8 לאחר פליגי, דלא הוי מיאון, אבל בנישואין
 9 מודו. או דלמא אפילו בנישואין גינתא לאור
 10 בלא מיאון פליגי? הלכת כרבי יהודה –
 11 אטריהווי איתמר, דהוה נסיבא מעיקרא –
 12 לאשקו, ואפילו הכי נפקא במיאון קל.
 13 לשיבקינהו – אי הוה מיהרין ממדידהו.
 14 ועפירת חפזין – אב בת כותן ישראל היא.
 15 ופובלת – מפני שמשם שמשטה, ואובלת
 16 לירב בתרומה, רבי יהושע אומר וזאי
 17 בפציאתה – דרבנן אפיקוח גביה, חפיקר בית
 18 דין היה חפיקר, ויטמא לה – אם כותן הוא, ואף
 19 על גב בנישואין ירדה דרבנן, והא קומינא
 20 בלא משה: כיון דיריה לה היא לא כמת מצוה.
 21 תבעה לינשא – בעודה חתונה, ותעבעה
 22 מלינשא בשבילו, כאילו היא אשתו, וירביה
 23 מיאון, נתן לה גט וזו היא עקבה מן האיש –
 24 דכיון שלא מיאנה בו לילא ערעה דבשבילו
 25 היתה מעבעת אצלו, ואשתו היא לאיסר
 26 בקרובותיה, ופסלה גיטו מן הכהונה, עקבה
 27 שאינה מן האיש – לא נתעבעה אצלו בשבילו
 28 אשתו.
 29 **מ**שנה נתן לה גט – ואפילו איה קטנה הרי
 30 היא כשאר נדרושה, ואסורה
 31 בקרוביו, מותרת לחזור לו – אף על גב דאם לא
 32 החזירה ונתשאת לאורו מתוך הגירושין,
 33 ונתארמלה אסורה לראשון, אפילו הכי בי
 34 החזירה מיאנה בו אתי מיאון וגלי עלה דקטנה
 35 היא, ובטלה גיטתה, ולא הוי כחורה שניה
 36 כמחזור גרשונה משנית לאורו.
 7
 27 **ד**קמא, "רבי אלעזר אומר וכו'". אומר רב יהודה אמר שמואל: חוזרני על כל צדדי חכמים, ולא נמצאתי תמיד שישעוהו מדותיו במקנה
 28 כרבי אלעזר. שעשעאה רבי אלעזר ועומרת מחזיקו ומובלת ואובלת בתרומה לערב. איתמר, רבי אלעזר אומר:
 29 אין כמעשה קמנה בלום, ואין בעלה וזאי לא במציאתה, ולא כמעשה דיה, ולא בהפרת נדריה, ואינו יורשה, ואין מיפאמא. כללו
 30 של דבר: אינה פאשתו לכל דבר, אלא שצריכה מיאון. רבי יהושע אומר: פעלה וזאי במציאתה, וכמעשה דיה, ובהפרת נדריה,
 31 ויורשה, ומיטמא לה. כללו של דבר: הרי היא פאשתו לכל דבר: אלא שזוצאה במיאון. אמר רבי: נראין דברי רבי אלעזר מדברי
 32 רבי יהושע, שרבי אלעזר השוה מדותיו בקמנה ורבי יהושע חלק. מאי חלק? אי אשתו היא, תיבעי גט – לרבי אלעזר גמי, אי לאו
 33 אשתו היא, מיאון גמי לא תיבעי! אלא כבדי תיפוק? "רבי אלעזר בן עקיבא אומר וכו'". הכי דמי עקבה שהיא מן האיש ועקבה
 34 שאינה מן האיש? אומר רב יהודה אמר שמואל: תבעיה לישוא, ואמר: "מתמת פלוני בעלי" – זו היא עקבה שהיא מן האיש,
 35 "מתמת בני אדם שאינם מהוננין לי" – זו היא עקבה שאינה מן האיש. אביי פר אבין ורב גינאי פר אבין דאמרין תריוהו: נתן לה
 36 גט – זו היא עקבה שהיא מן האיש, והוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסקלה מן הכהונה. מיאנה בו – זו היא עקבה
 37 שאינה מן האיש, והוא מותר בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו, ולא פסקלה מן הכהונה. הא קמני לקמן: התמאנת באיש – אהב
 38 מותר בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו, ולא פסקלה מן הכהונה. נתן לה גט – הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסקלה
 39 מן הכהונה! פרושי קמפרש. **מ**שנה התמאנת באיש – הוא מותר בקרובותיה, והיא מותרת בקרוביו, ולא פסקלה מן הכהונה. נתן
 40 לה גט – הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסקלה מן הכהונה. נתן לה גט והחזירה, מיאנה בו ונתשאת לאחר, ונתארמלה
 41 אי נתגרשה – מותרת לחזור לו. מיאנה בו והחזירה, נתן לה גט ונתשאת לאחר, ונתארמלה או נתגרשה – אסורה לחזור לו.

אלמא אחי מיאון נוספת ויטא ורומינה המנאנת באיש כו - מנופה דסיפא הוה זיה לאקשוי, דמאי טעמא אמרין כל שיצאה ממנו בטא אסורה - ואמאי לא אמרין אחי מיאון ומפקע קדושי שני, הוה כמו שניתה אחר גירושין, דמותרת לחזור לו, כדוותן שני דסוטה (ח.א.ב.) אלא ינחה ליה לאקשוי ירטא אסיפא.

אזיל ומשבו ומייתו לה - אבל לא ניתא ליה למרבי דאפילו ליבא טו אל חזירי, דלמא אזיל ומשבו לה (תחתיו) - דהא רבין דליבא למיחש למידי לא גריגין, **אמר** רבי אלעזר תברא כו - רבא דהא דמסיק דבי, אף על גב דרב יהודה הוה בשיעורי קטא - יודע היה דרבא שכן היתה הקשיא, ומשמיה דרבי אלעזר (נאמר), וכי האי גונא ברפך "כרדה" (שבת 130.א) דאמר רב דנא: מנהק שיהיה למעט, בו ומותיב בו נחמן בר יצחק, אלא לא איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה כו, ולא קאמר משמיה דרב דהא כדבפיקרא, לפי שהיה יודע האמת שכן יודעה אמרה.

בגוץ ששלשה מיטין ומיחויא כבדולה - ואם תאמר: לרבי אלעזר למה אינוסרין למייתו מיאנה לאחר גירשה חרי זמני? ויש לומר: דקא מיעבד לו אף על גב דגירשה חרי זמני - לא חישינן למייתו כבדולה **לאיסור** כרת תורת לאיסור לאו לא כל שכן - פירש בקונטרס: איסור כרת דאשת איש, שדמיון מפקיע הקדושי, שאמורה או אפשי בקדושי קדושתו אמר ואזיל, אבל טו לא מפקיעו ולא קשיא היא, דמאי טעמא מפקיע המיאון איסור דאשת איש - אם בן דהיא כוונה אלעזר, ומותרת לחזור לו לאחר גירשה, כדוותן פרק שני דסוטה (ח.א.) ורבינו יהודה בן נתן פירש: איסור כרת הותרת - משמורת בקרוביו הווא בקרובותיה, אפילו למי שיצאה ממנו בגוץ, והיינו אשת איש אסורה אשתו, ואין נראה, דאם בן תיקשה למאן דאמי בסמוך בשם שאסורה לו כר אסורה לאזילו, אלמא: לאיסור כרת לא הותרת **יש** מיאון אסור מיתה באזיו או לא - דוקא דהא הוה דמינביא ליה באיסור מיתה, דרבנן אית, אבל באיסור ערוה דאורייתא - הוה כל שכולה למאן לא מיאנה צדחה חלצה ולא מתייבמת.

זה הכלל - כלומר, אפילו פעמים הרבה גירשה החזירה ומיאנה, אם נשאת לאחר מתוך גט - אסורה לחזור לו, מתוך המיאון - ומותרת לחזור לו, **לאחר ויטאה** בו - כלומר, חזרה ונשאת לשלישי ומיאנה בו, כל שיצאה ממנו בגט **אסורה לחזור לו** - אף על פי שיצתה משל אחרון במיאון לא בטילה, ובגמרא פרכין רישא ליטפא.

גמרא תברא - ששין אחריו, **ומאי שטא** מיאון דתבייה דלא מכביל גיטא - דקטא, לאיחזיריה ליה לקטא, דאידיד דפברת ברשיותיה ובקריאתיה - דקטא, **אזיל ומשבו** לה - שם דמנאנת כבדתא, ומחדר לה, **הא שבשטא ולא אשתבשטא** - שהרי לאחר גירושין החזירה, ולא יכול לפישה שתעמוד עמו, ומיאנה בו, הולך ליבא למיחש לה לשיבשטא, וכן כן הוראת מביאין אל חישינן לשיבשטא, וטעמא פיסא כי האי גויה שבא למאן, **אלא לא אפסיחא**, אבל כי נישאת לאחר מתוך הגט - הולך ומפיסה ואמה מתחתו אני בגירושין, והיא ארבתה שהרי על כרחא יצתה ממנו, הולך הרה ומנאנת בשני, **הא מיאנה מותרת לחזור** - לראשון, אלמא אחי מיאון דתברא - ונגולה לקטנה, ומכביל גיטא קטא, **ששלשה בגוץ** - שהוראש שלש פעמים בגט, דמיחויא כבדולה, וזו לא הוראש לוד מיעודה, ולא אחי מיאון דאחר לבטולי, אבל קודם שתישלש - אחי מיאון דתברא ומכביל בתורתו, **בכסף תתיב** - על ידי שכיחה למונה: את רבי שמעאל רבבי יוסי והתיר לא רבי טרטינן, אלא ארוב פליג אומר אל אחת זו אסור רבי עקיבא ורבי יהודה בן אבהו, **ורבנא דקאמר** - דתיב רב ורבי שמעאל, **דבר** נמי נתא הוא, **לאיסור כרת** - איסור אשת איש דפקעת ממנה בלא גט, אלמא אי משעה שלא כלום, **לאיסור לאו** - דמחויא גרושתו - אף על שכן, **דגלי דקטנה** היא ולא היה גיטה כלום, **אשת איש** - הוה - שניה מדבר סופרים, **גזירה** משום אשת איש הוה אשת ערוה, **מתי שתמאן** - בגישהין דראשונים, שלא הוה שניה לו, ותתייבם, אבל באישות דיערה, כגון אשת אחו מאמו קטנה, ומת ונשאת אחו מאביו - פשיטא לך ולא אחי מיאון דלאחר מיתה למשירי ערוה ליבומה, **והורה רב** - אף על גב דלא אחי מיאון דתברא ומכביל גיטא דידיה, **נהו דלדידה** דלא הדרת - אבל לגבי אחו ובטל, **דלא תידי** גרשת אחיו, **הוא דקתני** ממתנין: נתן לה גט אסורה בקרוביו - היבא דהוה לא נפק מאחרים ממיאן, **אלא איבטל** גיטא **דקטא**, **פשיטא** - דהא נתן במתניתין: אחי מיאון ומכביל גיטא, ואפילו דידיה לא אסרנה אלא אידיד דתברת ברמימותה אזיל ומשבו לה, **אבל אחיו** - ליבא למימר הכי, **מיהו דתיבא** נעוור אחיו **אבו** הוא **דאין** שריא ליה לאחיו, אמריה **אבל** ודבטל גיטא, ואחי אזיל למיבטל, **משנתו** מותרת ליבם - ולא אמרין: נישואין הראשונים מפילים יבמה לפני יבם, **הרי נאסרו** עליו אחות נישואין בשעת גירשהו אחיו, והיא ליה גרשת אחו, **ורבי**

זה הכלל: גט אחר מיאון - אסורה לחזור לו, **מיאון אחר גט** - מותרת לחזור לו, **הממאנת פאישי** ונשאת לאחר, **וגירשה**; לאחר, **ומיאנה בו**; לאחר, **וגירשה**; **זה הכלל**: כל שיצתה הימנו בגט - אסורה לחזור לו, **במיאון** - מותרת לחזור לו, **גמרא** אלמא: אחי מיאון ומכביל גט, **ורמינה**: הממאנת פאישי ונשאת לאחר, **וגירשה**; לאחר, **ומיאנה בו**; לאחר, **וגירשה**; **זה הכלל**: כל שיצתה הימנו בגט - אסורה לחזור לו, **במיאון** - מותרת לחזור לו, **אלמא** לא אחי מיאון דתברא ובטל **גיטא דידיה**! אמר רב יהודה אמר שמואל: תברא, מי ששנה זו לא שנה זו, אמר רבא: ומאי דקשיא? **ודלמא** מיאון דידיה מכביל גט דידיה, מיאון דתברא לא **מכביל** גיטא דידיה, ומאי ששנא מיאון דתברא דלא **מכביל** גיטא דידיה, אידיד דמפברת ברמימותיה וקריעותיה **אזיל** ומשבו ומייתו לה, מיאון דידיה נמי לא ליפטר **גיטא דידיה**, דאידיד דמפברת ברמימותיה וקריעותיה **אזיל** ומשבו ומייתו לה, **הא קבר** שבשטא ולא אישבשטא, **איאלא אי קשיא** - דתכריה איתכריה קשיא: מיאנה בו **והחזירה**, נתן לה גט ונשאת לאחר, **ונתארמלה** או **נתגרשה**, **הא מיאנה** - מותרת לחזור לו, **אלמא**, אחי מיאון דתכריה ומכביל גיטא דידיה, **ורמינה**: הממאנת פאישי ונשאת לאחר, **וגירשה**; לאחר, **ומיאנה בו**; **זה הכלל**: כל שיצתה ממנו בגט - אסורה לחזור לו, **במיאון** - מותרת לחזור לו, **אלמא**: לא אחי מיאון דתכריה ומכביל גיטא דידיה! אמר רבי אשעזר: **מי ששנה זו לא שנה זו**, **ועולא אמר**: פגנן **ששלישה** בגוץ, **דמיחויא כבדולה**, **מאן תנא?** אמר רב יהודה אמר רב: **מאי דתניב** "מימינה בכסף שתניו עציוני כמחור יבאו" - בשעת התפנה בתפיקשה הלכה

זו: הרי שיצאה מראשון בגט ומישנה במיאון, מהו שתחזור לראשון? שכרו אדם אחר בארבע מאות זה, ושאלו את רבי עקיבא בבית האסורין, ואמר: את רבי יהודה בן בתירה בגיציבין, ואמר: אמר רבי יעקבא רבבי יוסי: לזו לא הוצרכנו, לאיסור ברת התרת, לאיסור לאו כל שכן? ברם, כך שאלו: הרי היתה אשת אחי אמנו שהיא שנייה לו, ונשאה אחיו מאביו וזת, מהו שתמאן השתא ותעקרינהו לנישואין קטאי ותתייבם צרתה? יש מיאון לאחר מיתה במקום מצוה או לא? שכרו שני בני אדם בארבע מאות זה, ובאו ושאלו את רבי עקיבא בבית האסורין, ואמר: את רבי יהודה בן בתירה בגיציבין, ואמר רב יצחק בר אשאי: ומזה רב שמעון רב אחי מיהו דתמא לניגור האי אפוי האי, פשיטא, הוא ניהו דמפברת ברמימותיה וקריעותיה, אבל אחיו לאו מיהו דתמא לניגור האי אפוי האי, קא משמע לן, ואיפא דקאמי אמר רב יצחק בר אשאי: בשם שאסורה לו, כך אסורה לאחיו, והיא אינה מפרת בקריעותיהם ורמימותיהם? גזירה אחיו אפוי הוא, משנתה המגרשה את האשה והחזירה - מותרת ליבם ורבי

יבמות. בית שמאי - פרק שלושה עשר דף קט עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ)
 רש"י תוספות

1 ורבי אלעזר אומר - מפרש טעמא בגמרא, וכן הגמרא חרותה - קטנה שהיא אמה
 2 ואחיה, והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה - מותרת ליבם כדאמר רמייה מילת,
 3 ובשעת מיתה היתה אשתו. קטנה שהיא אמה ונתירשה - בקטנותה, וקבל אביה
 4 גיטה, כדאמר ברק"ן בערה שנפתחת" (כתובות מ"ב), ומקבל את גיטה, הרי היא
 5 כיתומה בחיי האב, אף על פי שאביה זו היא -

1 ורבי אלעזר אומר. וכן הגמרא את היתומה והחזירה
 2 - מותרת ליבם, ורבי אלעזר אומר. קטנה שהיא
 3 אביה ונתירשה - כיתומה בחיי האב. והחזירה -
 4 דברי הכל אסורה ליבם. גמרא אמר עיפה: מאי
 5 מעמא דרבי אלעזר - הואיל ועמדה עליו שעה אחת
 6 באישורו. אמרו ליה רבנן לעיפה: אי הכי, הליצה נמי
 7 לא הוינן? וכו' תימא הכי נמי - והתניא, משום רבי
 8 אלעזר אמרו: חולצת! אלא אמר עיפה: רבי אלעזר
 9 לא ידענא מאי מעמא. אמר אביי: הוינו מעמא דרבי

1 ודיא נופה גיירה ואין ניקם נגזור גיירה לנירה - מפרש בקונטרס: היא נופה גיירה, משום
 2 יתומה בחיי האב, ואין רואה לרבינו יחזק: דהא רב אשי הוא ואמר חלאי טעמא.
 3 ולא רבאי אלא ש לפי: היא נופה גיירה - שנא אימור העולם ייבם נרשתי אחי, לפי
 4 שהכל בקאיין בירושין ואין הכל בקאיין חלודה, כדאמר רבא לעיל, ולא דוקא קאמר גיירה
 5 לעורה, ולא שייך חבא. אלא כלמרי: אינה אלא
 6 אסורה ודברן.
 7 ויתרחק מן המיאוני - מפרש רבינו הנגאל
 8 ברש פירקין (בבבא ק"ב), ש
 9 גאון דאין לקדש יתומה עד שיביאו ראה שהיא
 10 בוגרת, כדי להתרחק מן המיאוני. והא דתקני
 11 לה רבנן נשואין כדאמר לקמן (ק"ב), - צריך
 12 למוד לדבריו הנגאל ודיעוי דוקא ודיבא שיש לעיל
 13 שלא יתנו לה מנהג דפסי. ומיזה, מהבא אין לו
 14 ראה אלא שלא ליתמה לנאן.
 אחיא

1 אלעזר: מספקא ליה אי מיתה מפלגת, אי נשואין הראשונים מפלגים. אי מיתה מפלגת - הא
 2 רבנא קמיה לייובם, אי נשואין הראשונים מפלגים - הא עמדה עליו שעה אחת באישור.
 3 רבא אמר: לעולם פשיטא דרבי אלעזר דמיתה מפלגת. ומיהו, הכל בקאיין בגירושין ואין הכל
 4 בקאיין בחזרה. אדרבה: חזרה, פון דרבא תותיה אית ליה קלאו! מי לא עסקינן דאתהרהר
 5 באורחא ושכיב בצפרא. רב אשי אמר: הוינו מעמא דרבי אלעזר: דגור הני משום יחזקה
 6 בחיי האב והחזירה. הכי נמי מסתברא, מתיקני סופא: קטנה שהיא אמה ונתירשה
 7 כיתומה בחיי האב, והחזירה - דברי הכל שאסורה ליבם. האי מאי למימרא? פשיטא!
 8 אלא לאו הא קא משמע לן: מעמא דרבי אלעזר דגור הני משום הא, שמע מיתה. תניא
 9 מותרה דרב אשי, מורים חכמים דרבי אלעזר בקטנה שהיא אביה ונתירשה - הרי
 10 היא כיתומה בחיי האב, והחזירה - שאסורה ליבם, מפני שגירושיה גירושין ומגורין ואין
 11 חזרתה חזרה ומורה. כמה דברים אמורים - שגירושיה פשויה קטנה והחזירה פשויה קטנה,
 12 אבל גירושיה פשויה קטנה והחזירה פשויה גדולה, ואי נמי החזירה פשויה קטנה וגדולה
 13 אצלו ומת - או חולצת או מתייבמת. משום רבי אלעזר אמרו: חולצת ולא מתייבמת.
 14 בעל מיתה רבא מרב רבנן: צרתה מהו? אמר ליה: היא גופה וצרה, ואגן ניקום ונגיור
 15 וצרה לגוריה?! והא תניא, משום רבי אלעזר אמרו: היא וצרתה חולצת. היא וצרתה
 16 סלקא דעתך? אלא לאו - או היא או צרתה חולצת? לאו תרוצי קמתרצת? תריץ הכי:
 17 היא חולצת. צרתה - או חולצת או מתייבמת. משנה שני אחין נשואין לשתיה אחיות
 18 קטנות, ומת בעלה של אחת מהן - הלזו תצא משום אחות אשה. וכן שתי תרשות.
 19 גזולה וקטנה, מת בעלה של קטנה - תצא הקטנה משום אחות אשה. מת בעלה של
 20 גזולה - רבי אלעזר אומר: מלמדן את הקטנה שתמאן בו, רבן גמליאל אומר: אם
 21 מיאנה - מיאנה, ואם לאו - מתתין עד מתייבמת. ותצא הלזו משום אחות אשה. רבי
 22 הושע אומר: אי לו על אשתו, אי לו על אשת אחיו. מוציא את אשתו בנג ואשת אחיו
 23 בחליצה. גמרא ומו שרי? והתני בר קפרא: לעולם דבק אדם בשלשה דברים ויתרחק
 24 משלשה דברים. דבק בשלשה דברים: בחליצה, ובקבאת שלום, ובקפדת נדרים. ויתרחק
 25 משלשה דברים: מן המיאוני, ומן הפקדונות, ומן הערבונוט! מיאון דבעיה שאני. נפא,
 26 תני בר קפרא: לעולם דבק אדם בשלשה דברים: בחליצה - כאבא שאול, דתניא, אבא
 27 שאול אומר: הפונם את יבמתו לשם נוי, לשם אישות, לשם דבר אחר - כאילו פונע
 28 בעורה, וקורב בעיני להיותו תולד ממוז. בהקבאת שלום - דכתיב: "בקש שלום ורדפהו"
 29 ואמר
 30 לא.
 31 דפסל את הקטנה עליו משום אחות חלוצה. אי לו - אי לו, מוציא את אשתו בנג - ואין מלמדן אותה לנאן, כדאמר בגמרא: יתרוק אדם מן המיאוני. ומיבם נמי לא יתבה חותה.
 32 דקסרי ש יקה, ולא תצא בנג, וזו לא תתייבם - משום אחות גרושה, אלא תצא בחליצה. גמרא ובי שרי - למוד קטנה שתמאן, דבק אדם בו - מפרש טעמא ורבוכל לקמן.
 33 מן רבנן - שני יאה ית ערב. כאבא שאול - מרן תרז' ותרז'ל: הכנס יבמתו לשם נוי רבי.

6 היא כיתומה לעין קידושין, דשבו אין לו בח
 7 לקבל קידושה. כיאמר הוה אם בקטנותה -
 8 אין אלא בעלה שותה בה והחזירה כשנפתחה אסורה
 9 ליבם - אם מת בקטנותה, ואפילו לרבנן,
 10 נגורשה קידושין ומגורין ואין חזרתה חזרה
 11 נגורשה. קידושין קטנה אפן כלום. הואיל ופקע
 12 זכות אב ודאי אית לה די, והיא לא בגרושה
 13 ועמדת. גמרא עיפה - שם הבס, שעה אחת
 14 - באיסור גרושה אחיה, שהיא כבודי. אי מיתה
 15 כבל פפלת - ליבם או בח נשואין הראשונים.
 16 בקאים בגירושין - הכל רואן שגרשה
 17 גירושין קלא אית להו. אבל חזרה ליה ליה
 18 קלא, דומינן דקא מחדר לה באורחא ושכיב
 19 בעפרא, דלא חזו אינשי בחזרתה, ואמרי: זה
 20 מיבם גרושת אחיה. פי לא עסקינן - מי ליבא
 21 לאקומי נמי מתינתין בחיב. דומינן דיהי הכי
 22 דגור תך - כל מחזרתה גור משום יתומה בחיי
 23 האב. דאמרין במתינתין דלאחר חזרתה הרי
 24 היא בגרושה. פשיטא - והואיל ואין לאביה
 25 רשות בה, והיא קטנה - אין חזרתה חזרה, וחי
 26 היא בגרושה. אלא לזכי תיניה במתינתין.
 27 דאשמעינן דטעמא דקמיתא משום אה. כמה
 28 דברים אמורים - בהבנים מורים כשנפתחה
 29 כשהיא קטנה וקבל אביה גיטה והחזירה כשהיא
 30 קטנה. דאין בח לא לאביה ולא לה לקדשה, ומת
 31 כשהיא קטנה, ולא בעלה בשגדלה ותתני
 32 ביאה משגדלה קידושין, ועלה אצלו - אמרין:
 33 סתם ביאה ראשונה משגדלה קידושין וכן.
 34 רבי אלעזר אומר: משגדלה לעיל מותרים
 35 חכמים לרבי אלעזר כיתומה בחיי האב -
 36 אלאמא איתרי בה רבי אלעזר, דטעמא
 37 דבאיתמא מושח אתה. צרתה - נדמותות
 38 גדולה לרבי אלעזר מהו. רבי נפא ורבי
 39 משום יתומה בחיי האב. גיטה לגיירה - צרתה
 40 אהו איה. היא חולצת - אם באי יבם לחקק לה
 41 - חולצת ופוסרת צרתה, ולא מתייבמת. אבל
 42 אם נוקק לצרתה - או חולצת או מתייבמת,
 43 ודיא נפסרת. משנה תצא משום אחות אשה
 44 - ופסורה מתייבמת ומיבם. מת בעלה של
 45 גדולה - ונפלה לפני בעל הקטנה - וזקתה של
 46 גדולה היא מן חזרתה אוסרת לקדשה עליו.
 47 נדנשאיה מרבנן, ולא אלימא לקדשע זיק
 48 דאורייתא, והיא לא אחות וזקתה? ומה עישה?
 49 רבי אלעזר אומר מילפין הקטנה שתמאן בו -
 50 ותקדש נשואה, והיא מיבמת את הגדולה. רבן
 51 גמליאל אומר - לא וזקתה אוסרת את זו. דרבן
 52 גמליאל סובר אין זקתה כלמרי לא אלימא
 53 זיקה, כדפרישתי ברק"ן גמליאל" (בבבא)
 54 גא.א. הלכך, אם מיאנה - מיאנה, ותייבם גדולה, ואם לאו - מתתין קטנה אצלו עד שתגדיל, והיו נשואיה מגורין, ותצא הלזו משום אחות אשה. אבל מילפין לגדולה - לא.
 55 דפסל את הקטנה עליו משום אחות חלוצה. אי לו - אי לו, מוציא את אשתו בנג - ואין מלמדן אותה לנאן, כדאמר בגמרא: יתרוק אדם מן המיאוני. ומיבם נמי לא יתבה חותה.
 56 דקסרי ש יקה, ולא תצא בנג, וזו לא תתייבם - משום אחות גרושה, אלא תצא בחליצה. גמרא ובי שרי - למוד קטנה שתמאן, דבק אדם בו - מפרש טעמא ורבוכל לקמן.
 57 מן רבנן - שני יאה ית ערב. כאבא שאול - מרן תרז' ותרז'ל: הכנס יבמתו לשם נוי רבי.

תוספת
אבות

1 **אתאי** ריפיה דריפא - אבל מהכתיב ליעיל: "מי האש החפץ חימין וגו' - אל מצ'
2 דיקי דילמא קאי אמלא מרפא: "נעור לשון מרע", יסור מרע ועשה טוב"
3 וגו דודני כל תורה כולה. אי, נמי, הבא כתיב: "עזקה חימין וכבודי דלא הוה נפקא ל'
4 מלחואו אפר ברקא אפר קידושין" - דאם אכל מפרחיותהוה עלה הוה חקין קימת
5 לו לעולם אבא **הגורדר** - אכלו גמא (ב.בא.). אבא שמואל:
6 יש מפרשים ונפקא לן דחלה, חזילה, כתיב
7 הבא: "זכי חזלה לגורד", ותובי תמיח: "חזיל לבס'
8 מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב,
9 ואמר בפרק קמא דברכות (ד.א.) אל תקרי
10 'במה' אלא 'במה'. ויורה שזה ד'חזילה' דרש
11 בפרק ארבעה טדים (ב.בא.). אבא שמואל:
12 תורה, אף על פי שמקיטמו נקרא רשע, אמר רבי
13 אבהו: מאי קראוהו? תובי תמיח: "זכי חזלה"
14 לנורה, תובי תמיח: "חזיל חזיל - רגמי"
15 **רעה** אחר רעה חבא נאמקפלי איהו - אמר
16 רבנן ריפיה דודני - דיכא כששקיא אתון
17 לתתירי, או שמקבל אתון מיד. אבל אם הן
18 מאמאצו לתתירי של לטו לקבלם. שהרי מצינו
19 שנעשה אברם ומחזיק ויעקב שלא קבלו למנעו
20 שבאחיה הלנעיר. הלהבא ויחיה מלש לאליפי'
21 בן עש. והוה נפקא מעלך דעצירתו לישאל.
22 כדאמרין בהגדת חלקי (סנהדרין ע.ט.ב.) וגם
23 דוושע עבד בית חוזה, ונעמה. ומרבה ומרבה.
24 ובריש שם בפרק דמילין (א.א.) שניי
25 הלל אותו שמה: "גיירני על מנת שתשימני כחן
26 גדולי, ואותו יודע מנת למתנדין כל התורה
27 כולה, ואף על פי שלא הוה מאמאצו לתתירי
28 חזיל, ויודע היל היל כון שסופם ליהוה בל על
29 וגרמם. מנרע עשהה לבסוף. **התול** דהמנא את
30 ליה גראו - תימה, דארמין בפרק בתרא דיומא
31 (פ.א.) כי טעמא דא דהביב אין חטא בא על
32 יהו, ומפרש טעמא דהם שלא יאמרו הרי בנינום
33 ומתירין בנן עדן ויקו שקה לרבינו יצחק: ותי
34 אתר. דרבי מאיר לבסוף האפרו חטא בני
35 לחרות רעהו ושמא. דיכא שהוה רע מתחלה
36 קודם שבא שמהו תורמין. חטא ליה עילי את שטמא.
37 אבל דליה טעמא דהתול, או הרדא אין חטא
38 בא על ידו. ואתי - מתחלה היה רע, כדאמר
39 בתענית (ת.ב.) שילי וגו' אל נפק מתוך ביתו וגו'
40 ספרי דרומק ודגו - גושרים מוקיטו.
41 **ששים** - גבורים סביב לה - פירש פוסקטוס.
42 והבא ובסנהדרין (ז.א.) דאלשבת הויהת קאי.
43 וקשה: דהוה ליה למשר שבעים, או שבעים
44 ואחרי אל תי לומר. דארשע רבוא ישראל
45 קאי.
46 **אחוזי** - חרב - משמע ליה מוחיין בדין.
47 כדושרישן סנהדרין (ז.א.) מוחיין
48 דוד דחבר - שהיו לנבל כבסנהדרין. ואף על גב
49 דבתרייהו כתיב: "זעור חרבו על ירך גבור" (תהלים)
50 ז.ג.)
51 **וכי** גדלה גורד בחיה ואף על גב דלא בעל -
52 ואפילו כסריא לן מקיש אחתי יבמה לא
53 נפטרה יבמה, מכל מקום דיכא שתקדשוהו
54 באים - מיללא נפטרה יבמה מעמא.
55 **הוא** עירף מינא - פירושו: שכול לחוציא?
56 גנט בעל כרחו, ואנא עירפא מיניה
57 שאוכל למאן בל מן שלא בעל. ויחיי דוקא
58 מן התורה יכולה לנאן, אבל מדרבנן - אין
59 יוכלה משהיבאה שתי שערות. ודגן כפריי בא?
60 סימן (גדה ב.בא.) ע' דמי תבת מונמא - עד
61 שתביא שתי שערות. ויחיי אפילו לא בעל, דבעל - לא הוה מלין רבי יהודה עד שריבה השחור על הלמן, כדאמר רחם בנמרא, תובי רבי יהודה בעל.

יבמות. בית שמיא - פרק שלושה עשר דף קט עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינליץ)"

1 ואמר רבי אבתי - במכסת קדושין, איתאי ריפיה ריפיה - תשלום שכר גדול להבאת
2 שלום, שאוכל פירוחתין בעלום הוה, וחקין קימתו לו לעולם אבא, כגמולתו תוסים
3 דכתיב בו: "מינא חימין עזקה" בשלום הבא, וכבר בעלום הוה. כאליו מנח כפה -
4 כשעת אקירי הבמנה, דרוטא הוא, תרוב (דרבם כג.) זוכי תחרול לגורד, וז' הלא
5 תבלי - תובי רב חטא. כאליו חזילו קרבן -
6 **ואמר רבי אבהו: אתאי דריפיה** "ריפיה", **כתיב**
7 **הקא: "פקש שלום ודרפיהו"** וכתובי **התם: "ורודף**
8 **צדקה וחסד ימצא חיים צדקה ויכבוד". הפקרת**
9 **גדרים - רבני נתן, ותמניא רבי נתן אומר: הנהדר**
10 **כאליו בנה כמה, ותמקימו כאליו הקרוב עליה קרבן.**
11 **ויתרחק משלטה דרבנים: מן המיאוינן - דקמא נגלה**
12 **ומיתרחק מה; מן הפקרנות - כבר מתא, דביתיה**
13 **כי ביתיה מהי; מן הערבון - בערבי שלציין, דאמר**
14 **רבי יצחק, מאי דתביב: "רע ויועפי ערב זול" -**
15 **רעה אחר רעה תבא למקבלי גרים ולעריבי שלציין**
16 **ולתוקע עצמו לדרב הלכה. מקבלי גרים - רבני חלב**
17 **עריבי שלציין - דקרבן שלוח דין. תוקע עצמו לדרב**
18 **הלכה - דתנאי, רבני יוסי אומר: כל האומר אין לו**
19 **תורה - אין לו תורה. פשיטא! אלא: כל האומר**
20 **אין לו אלא תורה - אין לו אלא תורה, הא נמי**
21 **פשיטא! אלא דאפילו תורה אין לו. מאי מנקמא?**
22 **אמר רב פאפי, אמר קרא: "אלמדרם ונשיחם", כל**
23 **ששנינו בעשיה ישנו בלממדה, כל שאינו בעשיה אינו**
24 **בלמדה. ואיבעית איתא, לעולם מפתריו מעיקרא:**
25 **כל האומר אין לו אלא תורה - אין לו אלא תורה, לא**
26 **איכא דקא מנמר לאחריני ואילו ועברי. מהו דתימא**
27 **אית ליה אנרא לדידיה, קא משמע לן ויאבעית**
28 **אימא, תוקע עצמו לדרב הלכה - דתינא דאתי**
29 **דינא לקפיה, וגמר הלכה ומפינא מילתא למילתא,**
30 **ואית ליה רבה ולא אילו משאלי. דאמר רבי שמואל**
31 **רבי נחמיה אמר רבי יונתן: לעולם יראה דין עצמו**
32 **כאליו חרב מנחת לן בין ירכותיו, ויהינם פתחה**
33 **לו מתחתיו, שנאמר: "הנה מפתח שלשעמה ששים**
34 **גבורים סביב לה מנצורי ישראל וגו' מפתח פתולות" -**
35 **מפתח של גיהנם שהוקמה ללילה. רבן גמליאל אומר:**
36 **אם מיאנה כו' בעא מיניה רבי אלעזר מרב: מאי**
37 **מנקמא דר", משום דקסבר: קידוש קטנה מיתלא**
38 **חילו, וכי גדלה גורד בחדה, אף על גב דלא בעל, או**
39 **דקמא משום דקסבר: המקדש אחות יבמה, נפטרה**
40 **יבמה והלכה לה, אי בעל אין, אי לא בעל - לא? אמר ליה: תינו מנקמא דרבן גמליאל,**
41 **משום דקסבר: המקדש אחות יבמה, נפטרה יבמה והלכה לה, אי בעל אין, אי לא**
42 **בעל - לא. אמר רב ששת: אמינאי, פי' יום ששבו רב אמר להא ששניה, ותנאי:**
43 **המקדש את הקטנה - קידושיה תלויין. מאי תלויין, לאו כי גדלה גורד בחדה, ואף**
44 **על גב דלא בעל?! אמר ליה רבין בריה דרב גמלין: הא מילתא דקסבה מיתלא תליא**
45 **ויןמינא: אי בעל - אין, אי לא בעל - לא. דאמרה: הוא עירף מינא ואנא עירפא**
46 **מיניה, וכבר רב: אי בעל - אין, אי לא בעל - לא? והא איתמר, קטנה שלא מיאנה**
47 **ותקילה ונפטרה ונשאת, רב אמר: איתת צריכה גנט משיני, ושמואל אמר: צריכה גנט משיני,**
48 **מאי**

תוספת

1 **קכבר** שמואל כל הבעל על דעת קדושין הראשונים הוא בעל - ואם תאמר: לשמואל
 2 דלית ליה קדושין גרלי בהדיה, מאי טעמא דרבנן גמליאל? לעיל בריש פרק שני
 3 (דא) משמע דשמואל אית ליה מילתא דרבנן גמליאל, דפרקי גמליאלית דאין זיקה
 4 הכיטל, דהא אמר רבן גמליאל ב' ויש לוטה: לשמואל עריך לומר גמליאל ברביה דהאי

שבעל לשם קדושין, ועד אמר רבינו ימקו
 6 דהמה, כיון דביבמות ואשתו שתתקן לפני - אפילו
 7 כסתמו, בעל לשם קדושין כדי לדחות יבמה
 8 בטמא, דבאשתו ניהא ליה מיבמות, ומדורו קיימה
 9 דחוקשה לשמואל מדרבנן דרבי אליעזר,
 10 כשהחזירה כשהיא קטנה וגדלה אצלו, וסתמא
 11 בועל לשם קדושין, דליכא למימר דאריי
 12 כשפירש שבעל לשם קדושין, דאם כן - היכי
 13 פריך כיהן דבדמריה (במכות ע"ג) לרוב אכל
 14 על כנייה כשבעל חתם, ולא מצ לאוקומי
 15 כשפירש - דאם כן היינו חוזירה כשהיא גדולה,
 16 ואמר רבינו ימקו דשמואל סבייא ל' רבי
 17 שנעו כן יחד (משום רב שמואל), דאמר
 18 דבדמריה אם בעלו לא קטו. אי נמי: רבי
 19 שמואל, דאמר שמואל משום רבי שמואל,
 20 והיא לא נתפשה בו, **והא** אפילו בה דהא
 21 ונמא - תימה לרבינו ימקו דהא תריחו עיני,
 22 דאי אמרן דהיא דאמר רבי עירבה הימנו -
 23 ליה אמינא עירבה מספק, ולא ידעין אי בעל
 24 הוה קדושין אף לא, קא ממעט לן דאין עירבה
 25 גט משני, ודאי ראשון בעל לשם קדושין, ואי
 26 תאמר דהיא דקאמר שמואל עירבה גט משני -
 27 הוה אמינא יחינו מספק, ובראשון גמי עירבה גט
 28 מדארייתא, דשמיא לשם קדושין בעלו ואמר
 29 רבינו ימקו דהא דהכי פריך, והא אפילו אב דהא
 30 ונמא, ונמא פליגי בשני מקומיה: דבחד מתוך
 31 הוה מצ לאוקומי, ולימא הכי: קדשה על תנאי
 32 ובעל, רב אמר: עירבה גט מראשון ולא משני,
 33 ושמואל אמר: אין עירבה גט מראשון ולא משני,
 34 אי נמי פליגי באיך קטנה שבעל ונמא
 35 ונשאת, רב אמר: אינה עירבה גט משני אלא
 36 מראשון, ושמואל אמר: עירבה גט משני ולא
 37 מראשון מן הוהרת, ולא מדרבנן עירבה.

38 **בההיא** קאמר רב משום דאיכא תנאי אחילי
 39 אחיליה לתנאי - פירושו: משום
 40 דאין אדם עושה בעילתו בעילת נותן, אית לן
 41 למימר דאחיליה לתנאי, והיה בדעתו שיהיו
 42 קדושין ספק מולא חוביר תנאי, אבל בהא,
 43 דליכא בעילת נותן, שרידי שני קדושין דרבנן,
 44 ועוד, דליכא קדושין הראשונים דינמא שיהיו -
 45 אימא מרדי ליה לשמואל, ובקנסתם הניה הכא
 46 עירכותא דתכותות, ואין למחוק גיטא זו, דהא
 47 לטאן דאמר בדמריה (במכות ע"א): קדשה
 48 על תנאי ובעל דהייב הכל עירבה הימנו גט, אפילו
 49 הכי פליגי (שם ע"ג) כטענה שלא מיאנה
 50 והתירלה ונמדה ונשאת - אם כן פשיטא ליה טפי
 51 במקדש על תנאי דריכה גט מבקטנה שלא
 52 מיאנה, ובמכותה מימקאן עין צירכותא דהבא
 53 וצירכותא דתכותות אילינא דאבי,
 54 **לפיכך** עשו לו שלא כהוגן ואפקיעהו
 55 לקדושי מניה - מספקא רבינו
 56 ימקו: אי טעמא דאפקיעהו משום דכל דמקדש

57 אדעתא דרבנן מקדש, או משום ידש בחי בדי כהנים לעומר דרבן מן הוהרת, מולא חוביר כאן כמו שחזיר בכל מקום כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש, **והרשת** בת הליצה היא והתנן
 58 כו - ואם תאמר: תיקשי מי מקטנה, דתנן במתניתין הליצה אחר מתן פוסרת נדרה, ואילו בפרק "מצות הליצה" (במכות ד' א) תנן: קטנה שבעל תחלוץ משתגלה, ואם לא הליצה הליצה
 59 פסולה ומיחו בקנסתם פירש דהליצה פירוט פוסרת נדרה, ועוד: דאיכא לאוקומי מתניתין דהבא רבי יוסי, דאמר "אשה" - בין גרולה בין קטנה, ולפי הירושלמי דרסיתן לעיל ל' 60

1 **רשי**
 2 **מאי לאו דלא בעל** - ראשון משגלה, וקאמר רב אינה עירבה גט משני, דהלו קדושין
 3 הראשונים כשגדלה, **כשבעל** - לפיכך אינה עירבה גט משני, דבעילה שבעל הראשון
 4 משגלה - דתנאן לשם קדושין נחבון, וירוד היה שאין קדושי קטנה כלום, על תנאי
 5 שאין עליה חטא או מומין, ונמא סתם, אדארך כן נמצאו עליה דריס, עירבה גט.

6 **דביאה** לשם קדושין הוא, וירוד היה שאין
 7 קדושין הראשונים כלום, וכי גרסינן: עירבה
 8 **דאי איחבר** בהא - דהא קאמר רב משום
 9 דליכא תנאי - והכי איתא בכבוהות פיר
 10 "דמריה" (ע"א). **דאי איחבר** בהא - ובי קטנה
 11 שלא מיאנה, בהא קאמר רב - דאסיק אדעתיה
 12 לבעל לשם קדושין משגלה, משום דליכא
 13 תנאי - אין פסול קדושין הראשונים משום
 14 תנאי, אלא משום קטנה, ואדם ירוד שאין
 15 קדושין הראשונים כלום, וחד ובעל לשם
 16 קדושין, אבל בההיא - דאיכא תנאי, אימא
 17 מודה לשמואל, ואירעיתא דתנאי בעיל, כסבור
 18 שאין עליה דריס, וקיימא תנאי שבידו, אב
 19 כורסיא - באפריז, וקסלקא דעתך כשאר
 20 חופת, שערין לא בעלה, אפילו הכי לן
 21 הצריכה גיטא מבתרא, אלא: חלו קדוש
 22 קטאי, מינב נמבי - ותמקשה בעילה
 23 משגלה, וקא אפקיעהו לקדושין מניה -
 24 דכל דמקדש תולה ברעת חכמים הוא, דהא
 25 "ברת משה וירושל" קאמרינן, ורבנן אמרן
 26 דחוקף אשה מבעלה לא ניהו קדושין, היכי
 27 קדוש **כשכפא** - איכא למימר דאפקיעהו
 28 קדושין, ושוו מנת מנה, דהפיק ביה דין
 29 היה הפקר, קדוש כביאה - מאי הפקר ביה דין
 30 איכא למימר? שיהו לבעילתו בעילת נותן -
 31 ודא ברעמא חלה, כרבי אליעזר - דמדמתין
 32 הקטנה למאן, **משנה** שתי יתומות - בבריות,
 33 לא הליצת - לא רצתה, וקטנה וחרשת -
 34 לא ידעין כדי ניהא ליה, ודא חשיבה אפסו טפוי.
 35 **גמריא** וחרשת בת הליצה היא - דקתני
 36 מנתניתין, וכן שתי יתומות, כי היכי דעיל - לבעל
 37 הראשון כנסה ברמיזה, הכי נמי פיק מייבם
 38 ברמיזה, ונשאת שתי בבריות - שתי נפקת לפקח,
 39 ודרשת לדורש, כנס - שאינה בת הליצה
 40 משום קרייה, אלא כנסה, ואם רצה להוציאה
 41 אחר כך מוציאה כנס, כשכנס כנסה ברמיזה
 42 - כך תנא ברמיזה, ולא עירבה הליצה, כנס
 43 ואין מוציאה לעולם - שאין גיטו מפיק קדושין
 44 אחוה פקח שחוקקהו לו ליבום.
 45 חולץ

46 **ואחילת מן תקטן** - הליצתה פסולה! אמר רב יודל אמר רב: אביאה, רבא אמר: אפילו
 47 מימא אחיליה, פאן בחרשת מעיקרא, פאן בפקחת ואחר כך נתחשה; חרשת מעיקרא,
 48 פי היכי דעל - הכי נפק, פקחת ואחר כך נתחשה - לא, דמעפא בה קרייה, איתיה
 49 אפי: **חרשת** מעיקרא בת הליצה היא? והתנן: שני אחין, אחר פקח ואחר חרש, נשואין
 50 לשתי נדרות, אחת פקחת חרשת, מת אחין, אחר פקח חרשת, מה עשה פקח בעל
 51 פקחת? כונס, ואם רצה להוציא יוציא, מן פקח בעל פקחת, מה עשה חרש בעל
 52 חרשת? כונס, ואינו מוציא לעולם, מאי לאו - בחרשת מעיקרא, והתני: כונס - אין,
 53 חולץ

54 אדעתא דרבנן מקדש, או משום ידש בחי בדי כהנים לעומר דרבן מן הוהרת, מולא חוביר כאן כמו שחזיר בכל מקום כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש, **והרשת** בת הליצה היא והתנן
 55 כו - ואם תאמר: תיקשי מי מקטנה, דתנן במתניתין הליצה אחר מתן פוסרת נדרה, ואילו בפרק "מצות הליצה" (במכות ד' א) תנן: קטנה שבעל תחלוץ משתגלה, ואם לא הליצה הליצה
 56 פסולה ומיחו בקנסתם פירש דהליצה פירוט פוסרת נדרה, ועוד: דאיכא לאוקומי מתניתין דהבא רבי יוסי, דאמר "אשה" - בין גרולה בין קטנה, ולפי הירושלמי דרסיתן לעיל ל' 60

1 מא' לא מדהוא חש מעיקרא - והכי משמע שפך נשח חרשת. משמע שבשעת
2 נשקאן היה זה חקן או חרשת. אבל בבבא קמייתא חרשת בעל חרשת לא מצי
3 לאוקמי בהרשת מעיקרא דומיא דפקח בעל פקחה. דהא לא ישיבי מידי אהררי.
4 ובי' תראה דהא בני פקח ואחר כך נתרשש ומי מצי מפיק לה - דה מצי לאקשוי ספ:

דכין דפקח הוה, דנשאין דארייתא דהו
5 - אמאי צנין לרש את אשה. דקתני: ומריא
6 את אשה בנז. והלא תנא אחרת משום ארית
7 אשה ולא לברותא נקטיה. דאפילו היה ער צרך
8 - מי מצי לאפקי.
9 או נשתתה לא יוציא עלימת - ואם אמרי:
10 מאי קשיא? והא רבן שמעון בן גמליאל
11 פליג עליה בפרק ימי שאחר? (יטין טע. ושב)
12 ואית לה פקח ואחר כך נתרשש הוא היה כותב
13 ואחרים דחזביה, ותיקו דין משנה כרבן שמעון בן
14 גמליאל? ויש לומר: דלא מצי לאוקמי כרבן
15 שמעון בן גמליאל, כיון דרשאי לא מיתקוא
16 כותביה דהא דקתני גרש או נשתתה. ועוד: ובלא
17 חב היה פריך להי ומי מצי לרש את אשתו.
18 ברומש.

19 והנן בני נביתא בונס אן חולץ לא אשתיה -
20 הבא אל בעי לשטיי: הא כדביאת הא
21 כדביאת. כדמשני לעיל בני פקח חרשת - שדו
22 בני מיני, אבל הבא שניהם חרשים, ובמין אחד
23 לא שרי למימר הא כדביאת הא כדביאת.
24 מא' עממא לא תותביה מדה - תימה לרבינו
25 יתקן: דמה היה ברעוה של אביי שלא השהו לה
26 מזהא דהבא שריא ראשונה, וקשיא מזהא.
27 היה עריך ללא לכו להבבא:

28 וקמקוון אקוואת - פירש קסטרס: מקשן
29 קושתו זה לזה. וכן פירש רבינו
30 זבנאל, והביא ראה מרבי יהושע קידה וטרר
31 (נעניס ספר ד משנה יא) - דקיק דבר הרבה
32 וטויה. קמבר רב חרשת קנהה ומשויתת
33 קטנה קניה כו - ואם אמרי: והכי שמענין
34 דרשת קניה ומשויתת, קטנה קניה ואית קניה
35 או איפכא: לדידי כמבא בנז את חרשת
36 ומוציאה בנז וקטנה תמתין עד שתגדיל.
37 דמספקיא אויל לחומרוא ויש לומר: דקיס לה רב
38 חסד ארית קניה ומשויתת ותרע ארית חרשת
39 קניה, אלא דהוא לא היה עדי די מניניה.
40 והשתא פשיטא דחרשת משויתת, וקטנה קניה
41 ואית קניה. ומכיריתא נמי מצי למיפשד קטנה
42 קניה ואית קניה, אבל כל כמה דלא ידע
43 פשיטא אשת ממילתיה דרב.
44 תתיב

1 חולץ לא - משום קרייה. מוציא אשתו בנז - דיקת אחרת פקח אסרתה, שנישואיה
2 נמוקין, וזו פקח, ואם כן כדקדושיה לפקוח לא אחרת משום ארית אשה. ואשת אחיו
3 אבירה לעולם - דחרש לא מצי הלוי. ומכנס לא מצי בעי לה, דארות גרשותו
4 היא, דארותה חרשת היתה קניה מבקעת לאחיו חרשת. הילכך לא אפשר שריתא ארית
5 גרשותו (היא), ומדך מנתנין לא מותיב ליה
6 לרבא, דרבא מרינא לא חלין האי חרש
7 לפקחה. שרית אשת פקח היתה חרשת גבוהה.
8 ולביא למימר כי היכי דעל הבי נפקי, אלא לחבי
9 מיתיה ליה לגלויי אהרן רותיה ויתובי קמיתא
10 דברשתא חרש מעיקרא קמייה, דהא כולהו
11 גביא ליה גבי חרדי ומנתנין לקמן, דחרש
12 משמעי פקחה (קב"ו). כי מצי בנז - דקתני:
13 אריתא אשתו בנז, ומתקני בנז - משמע
14 שתתא תרותא דאחרים. נשתית לא תנא -
15 פקחה ששתתיה לא תנא מבקעת, אף על פי
16 שהאשה יוצאת לרצון ושלא לרצון - רבנן
17 תקן שלא תנא. כדי שלא יהיה בה מנהג
18 דפקח, לפי שאינה יודעת לשמור עצמה. אבל
19 נתרשתה - יוצאת, דלא בעינן עדת אשת בנז.
20 שרית אפילו פקחה בעל ברחא מוציא, והבא אל
21 תקון רבנן מידי, דהא יודעת לשמור עצמה.
22 נתרשת שרית או - כדקדושיה דהו גמורין,
23 ויגדושיין וכל דעת. נבירותו בנז - הך רותיה
24 לדעיל חרשת מעיקרא קמייה, דהא בני חרדי
25 נתיק. והדמגוס לומר: למח לי תל כן דיקק.
26 דקמימר מדהוא חרש מעיקרא איהו נמי חרשת
27 דהבבא ברב, ומדארותה חרשת מעיקרא בו -
28 לחיבה מהו. ומדארות חרש מעיקרא דקר נמי
29 לדעיל חרשות מעיקרא. וקתני בהו כנס - אין,
30 תולעל - דהו לא מילתא יהיא, וכל תרן חרשין
31 לדעיל נפלה לפנין פקחה מכח קידוש פקח
32 ולביא למימר כי היכי דעל הבו נפק, אבל
33 בדרשת לדעיל איכא למימר הכי, ואפילו הכי
34 קתני כנס פקח ולא חולץ. שני אחין חרשין -

1 חולץ לא, לא, לא, פקחהו ואתר קך נתרשתה. הא
2 שבעי: שני אחין פקחהו, שני אחין פקחהו, אחת
3 פקחה ואחת חרשת, מת פקח, בעל נכרות, מה
4 יעשה פקח בעל פקחה? בנז, פקח ורצה להוציא
5 ויציא. מת פקח בעל פקחה, מה יעשה פקח בעל
6 חרשת? או חולץ או מניבם. מאי לאו, מדהוא פקח
7 מעיקרא היה נמי חרשת מעיקרא, וקתני: בנז -
8 אין, חולץ - לא! מידי ארית? הא כדביאתא והא
9 כדביאתא. איתבייה: שני אחין, אחד פקח ואחד חרש,
10 נשאין שתי אחיות, אחת פקחה ואחת חרשת. מת
11 חרש בעל חרשת, מה יעשה פקח בעל פקחה -
12 תנא משום אחות אשה. מת פקח בעל פקחה, מה
13 יעשה חרש בעל חרשת - מוציא את אשתו בנז
14 ואשת אחיו אסורה לעולם! וכו' תימא: תנא נמי
15 בפקחה ואחר כך נתרשש - מי מצי מפיק? והתנן:
16 נתרשתה - ויציא, נשתמית - לא ויציא, נתרשת הוא
17 או נשתתה - לא ויציא עולמית! אלא לאו - כחרש
18 מעיקרא, ומדהוא חרש מעיקרא - היא נמי חרשת
19 מעיקרא, ומדהוא חרשת מעיקרא - נכרות חולץ
20 חרשות מעיקרא. והתנן גבי נכרות: בנז - אין, חולץ
21 לא! אישתי. כי אתא לקמיה דרב יוסף, אמר ליה:
22 מאי עממא תותביה מהא, דכיל לישני לך: אחיות -
23 חרשות מעיקרא, נכרות - פקחות ואחר כך נתרשתו
24 - אלא איבעי לך לאותביה מהא: שני אחין חרשין
25 נשאין שתי אחיות פקחות, או שתי אחיות חרשות,
26 או שתי אחיות אחת פקחה ואחת חרשת; וכן שתי
27 אחיות חרשות נשאיות לשני אחין פקחין, או לשני
28 אחין חרשין, או לשני אחין אחד חרש ואחד חרש -
29 חרש אלו פבורות מן החליצה ומן הניבוס. ואם היו
30 נכרות - ויבוסו, ואם רצו להוציא - ויצאו. היכי
31 דבמו? אולימא בפקחים ולבסוף נתרשתו - מי מצי
32 בפקח? והתנן: נשתמית - לא ויציא, נתרשת הוא או
33 נשתתה - לא ויציא עולמית! אלא לאו - אחרשין

34 מעיקרא, ומדהו חרשין מעיקרא, וקתני: אם היו נכרות -
35 ויבוסו, ויבוסו - אין, ויחלצו - לא, תיובתא דרבה! תיובתא. "קמנה חרשת וכו" - אמר
36 רב תנמן: שאשתיהו לרב אדא פרי אהבך ולרב חנהיה. דיתבי וקמקוון אקוואת אשקא
37 דפומבדיתא ואמרי: לא התנן קמנה ותרשת אין ביאת אחת מתן פומרת צרתה. הני מילי
38 הנפלה ליה מאחיו פקח, דלא דיעניו אי בפקמנה ניהא ליה או בחרשת ניהא ליה: אי בפקמנה
39 ניהא ליה - דאתאי לכלל דיעוה, או בחרשת ניהא - דהדולה היא, ובת ביאה היא. אכל
40 נקלה מאחיו חרש - ודאי בחרשת ניהא ליה, דבת ביאה היא, ובת מנייה היא. ואמניא
41 להו אגא: אפילו נפלה ליה מאחיו חרש - נמי מספקא ליה. כיצד פקתנן? אמר רב חסדא:
42 אמר רבי: כונס החרשת ומוציאה בנז, וקמנה תמתין עד שתגדיל, ותחלוץ, אמר רבי חסדא:
43 שמע מיה, קסבר רבי - ודאי בחרשת ניהא ומשויתת, קמנה - קניה ואית קניה, דאי סלקא
44 דהקנה חרשת קניה ואית קניה, קמנה קניה ומשויתת - חרשת אמאי כונס ומוציאה בנז?

תיוב

בעא קומי רבי יונה, תמן את אמר לית את ידע אהן ידע, וכא את מר הכין. תמן, יש חילול שבועה. הכא לית חילול שבועה.

הדרן עלה פּרָק שְׁבוּעַת הַדִּינִין

פּרָק שְׁבִיעִי

הלכה א' מתני' כל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין. אילו נשבעין ונזמלין השכיר, הנגזל, והתחבול, ושכנגדו השוד על השבועה, והתנווני על פינקסו.

[דף ל"ג ע"ב]

השכיר ביצד? אמר לו תן לי שכרי שיש לי בידך הוא אמר נתתי, והלה אמר לא נמלתי הרי זה נשבע ונזמל. רבי יהודה אמר עד שיהא שם מקצת הודייה? אמר לו תן לי שכרי חמשים דינר שיש לי בידך, והוא אמר התקבלתה מהם דינר זהב.

גמרא ממשמע שנאמר שבעת ה' תהיה בין שניהם, אין אנו יודעין שאם לא ישבע ושלם! מה תלמוד לומר ולקח בעליו ולא ושלם? אלא מבין שקיבלו בעלים שבועה, הוא פטור משלם. רבי חגי בעא קומי רבי יוסי, ולמה לי כרבי מאיר, אפילו כרבנן. לא אמר רבי אסי בשם רבי יוחנן, דברי רבי מאיר ממשמע לאו אתה שומע הן ולקח בעליו ולא ושלם, הא אם לא ישבע ושלם. תני רבי חייה, מתנה שומר הנס ושומר שֶׁכֶר להיות בשואל!

אמר רבי חנינה, הכל מודין בלשון תורה ממשמע לאו אתה שומע הין! מה פליגינן? בלשון בני אדם. אמר רבי אבין על ידי שבעל הבית עסקיו מרובין תיקנו בשכיר לישבע וליטול. ודכוותה תיקנו בבעל הבית שאם עבר זמנו, שלא ישבע ויטול. תני רבי חייה,

[דף ל"ד ע"א]

אם יש עדים שתבעו בזמנו, אפילו לאחר שנה, נשבע ונזמל. אמר רבי יוסי, אין לו אלא אותו היום בלבד. רבי יונה אמר אתפלגון רבי יוסי בי רבי חנינה וריש לקיש. חד אמר תבעו ביום אין לו אלא יום, לילה, אין לו אלא לילה. והרנה אמר, בשתבעו ואמר נתתי אבל אם אמר לו אתן לך, חזקה נתן. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. ממה דמר רבי חמא בר עוקבה בשם ריש לקיש תבעו ביום, אין לו אלא יום. לילה, אין לו אלא לילה הני רבי יוסי בר חנינה דאמר בשתבעו ואמר נתתי, אבל

אמר לו אתה חזקן נתן. אמר רבי מנא, פעמים שתבעו אחר זמן, נעשה בתוך זמנו. היך עבידא? תבעו ואמר לו לא אמר לך מאותו היום נתתה? אותו היום נעשה כמי שהוא אתמול נתן לו שיעור אהד. הקדים לו שכו, בך נשבע ונזמל. היה המשכון בידו בך נזמל בלא שבועה. היה עבד? ובית דין מוסרין שבועה לעבד?? היה השוד? ובית דין מוסרין שבועה להשוד??

[דף ל"ד ע"ב]

היו שניהן חשודין, תפלוגתא דרבי מאיר ורבי יוסי. היו שניהן חשודין, חזרה שבועה למקומה, דברי רבי יוסי רבי מאיר אומר יחלוקו. פשיטא, מת בעל הבית, השכיר נשבע ליוזרשיו. ואפילו מת השכיר יורשיו נשבעין ליוזרשי בעל הבית? כלום תיקנו אלא בשכיר, שפא ביוזרשיו? אמר רבי לעזר, בשתבעו בעדים, וכל מימר ליה נתתי לך שכרך? אמר רבי יוחנן אין אומר במקומו מאהר? מאהר דיכל מימר ליה, לא שכרתיה, וכל מימר ליה שכרתיה ונתתי לך שכרך. מתניתא פליגא על רבי לעזר. בפה דברים אמורים בשעה אומר נתתי וזה אומר לא נטלתי. נתתי לך שכרך והוא אומר לא נטלתי. שכרתני, והוא אומר לא שכרתיה, המוציא מחבירו עליו הראייה. וקשיא על דרבי לעזר, אם באומר בעדים שכרתני והלה אומר לא שכרתיה? רבי בא קרתינגא בעי. יום אחד עשית עמי ונתתי לך והלה אומר ב' ימים עשיתי עמך, ולא נתת לי כלום. פשיטא יום ראשון נזמל בלא שבועה. שנייה תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי לעזר. סלע אחד פסקתי לך ונתתיה לך, והלה אומר שני סלעים פסקתה לי ולא נתתה לי כלום פשיטא, סלע ראשונה נזמל בלא שבועה

[דף ל"ה ע"א]

שנייה תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי לעזר. רב הונא אמר, אם בשנשבע הביא עדים היתה עומדת באבוס כבר גזלתו שבועה. מתניתא פליגא על רב הונא, איכן שוריי? אמר לו אבד. משביעך אני, ואמר אמו, ועדים מעידין שאכלו, משלם הקרן. הודה מעצמו, משלם קרן וחומש ואשם! מתניתא בשאכלו ואחר כך נשבע לו, נמצא שבשעה שאכל נתחייב לשלם מפה דמר רב הונא, בשנשבע לו ואחרי כן אכלו. מחלפה שיטתיה דרבי יהודה, תמן אמר. אפילו לא ידע, והכא אמר עד שידע. תמן על ידי שאינו בעין שבועת תורה אפילו שבועת תורה לא ידע.

[דף ל"ה ע"ב]

ברם הכא על ידי שהן בעין שבועת תורה. מהו לגלגל שבועת תורה על שבועת תפנה? נישמענה מן הדא מוגלגליו שבועת תורה על שבועת תורה, שבועת תפנה על שבועת תפנה, שבועת תורה

על שביעית תקנה, שביעית תקנה על שביעית תורה. תמן זה נשבע ואינו משלם, ברם הכא זה נשבע ונזטל, וזה נשבע ואינו משלם.

הלכה ב' מתני' הנגזל ביצד? היו מעידין אותו שנכנס לתוך ביתו ומישכנו שלא ברשות. אמר לו תן לי בליי שנמלתה, והוא אומר לא נמלתי. הרי זה נשבע ונזטל. רבי יהודה אומר עד שיהא שם מקצת הודייה. ביצד? אמר לו שני כיליי נמלתה והוא אומר לא נמלתי אלא אחת.

גמרא לתוך ביתו, לא לתוך חצירו. למשכנו, לא משום דבר אחר. אמר רבי יצחק, ובלבד בעדים. נכנסו שנים למשכנו? יובא כהדא, יצא חבול מבין שניהון. שניהון ראוין למשכנו. ומה חמי ליה? בשראו שנים חובטין עליו במקלות. ראוהו זורק צרות ונמצאו שם פלים שבורין, נזטל בלא שביעה.

[דף ל"ז ע"א]

מהו מיטעניניה מילוז מפלגן? יבא כן אמר רבי יוחנן בר נש עתיר גז שוקא ומסכן גז ביתא. עתיר גז ביתא ומסכן גז שוקא. (משלי יג) יש מתעשר ואין כל. מתרושש, והון רב. רבי בא משתעי עובדא תהו באריסיה דבר זינא דאפקיד גבי חד בר נש ליטרא דהב, מית בר זינא ואריסיה דבר זינא אתא עובדא קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אמר ומאן לימא לן דכל מה דהוי לאריסיה דבר זינא לאו דבר זינא אינון? יתייבון לבנוי דבר זינא. אתון בנוי דבר זינא אמר יסבון בנין רבין פלגא ומן דקיקין רבון יסבון פלגא. דמוך רבי ישמעאל בי רבי יוסי. אתא עובדא קומי רבי חיה רובת. אמר, אין מהדא לית שמע מינה פלום, אית בר נש דלא כעי מפרסם נפשיה. יתייבון לבנוי דאריסא. אמר ליה מריה דפיקדונא כבך יהבית פלגא אמר ליה, מה שנתת על פי בית דין נתת ומה שאתה נתת, על פי בית דין אתה נתת. מהו דיימרון בני אריסא לבני בר זינא הבו לן מה דנסבתון? יכלין מימר לון מה שנעשה על פי בית דין נעשה. מהו דיימרון דקייא לרב רבייא נחלוך עמכו? יכלין מימר לון מציאה מצאנו. אמר רבי יצחק אין בין רב רבייא לדקייא אלא כמין שניתן להן מתנה.

הלכה ג' מתני' הנחבל ביצד? היו מעידין אותו שנכנס לתוך ידו שלם, ויצא חבול אמר לו, חבלת בי, והוא אומר לא חבלתי הרי זה נשבע ונזטל. רבי יהודה אומר עד שיהא שם מקצת הודייה. ביצד? אמר לו חבלת בי שתיים והוא אומר לא חבלתי אלא אחד.

גמרא רבי יהודה תיה קורא חבטי. כל זמן שהן חוככין זה בזה הרי זה נשבע ונזטל. תיה נשוך במקום שאינו יכול לישוך עצמו, נזטל בלא שביעה. לאתר זמן זה אומר חבלת בי וזה אומר לא חבלתי הרי זה כשאר המענות.

הלכה ד' מתני' ושכנגדו חשוד על השבועה. ביצד? אחד שבועת העדות ואחד שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא. היה אחד מהן משחק בקוביא, מלוה בריבית, מפריח יונים, וסוחר שביעית שכנגדו נשבע ונוטל. היו שניהן חשודין חזרה שבועה למקומה. דברי רבי יוסי. רבי מאיר אומר יחלוקו.

[דף ל"ז ע"ב]

גמרא אילו הן הפסולין המשחק בקוביא. זה המשחק בפסיפסין. אחד המשחק בפסיפסין ואחד המשחק בקליפי אגוזים ורימונים, לעולם אין מקבלין עדותן עד שישבר פסיפסיו ויבדק ויחזור בזה חזרה גמורה. המלוה בריבית אין מקבלין אותו עד שיקרע שמרוטיו ויבדק ויחזור בזה חזרה גמורה. ומפריחי יונים, זה הממרה יונים ואחד ממרה בהמה היה ועוף אין מקבלין אותו עד שישבר פגיומו ויבדק ויחזור חזרה גמורה. סוחר שביעית, זהו תגר שביעית. אי זו תגר שביעית? ישב לו כל שני שביעית, ובשביעית התחיל נושא ונותן בפירות שביעית, אין מקבלין אותו עד שתגיע שביעית אחרת ויבדק ויחזור חזרה גמורה. תני רבי יוסי, שני שביעיות. רבי נחמיה אומר חזרת כמון לא חזרת דברים. שאמר להם הא לכם מאתים זוז והלקום לעניים שפנסתי מפירות עבירה. הוסיפו עליהן הרועין וההמקסני והגזלנין וכל החשודין כמון, עדותן בטילה. אמר רבי אבהו, פרועי בהמה דקה. רב הונא אומר, מאן תנייה, מפריחי יונים? רבי ליעזר. דתנן, מפריחי יונים פסולין לעדות. אמר רבי מנא קומי רבי יוסי, ועוד מהדא דסנהדרין פרי ליעזר. אמר ליה, דברי הכל היא הכא. אמר רבי יוסי, וידעין היו שהיה פסול מעדות כמון, ומה בא להעיד? אלא בשם שפסול מעדות כמון בך פסול מעדות נפשות, ועידי החדש בעידי נפשות. דתנינן תמן כל עדות שאין האשה בשירה לה, אף הן אינן בשירין לה. מאן תנייה, רבנין. רבנין פרי ליעזר מוריין ליה ופליגי עליו? ר' הונא בשם רבי יונה בוליהון פרי ליעזר אתיו, ואתייה אילין פלוגותא פאילין פלוגותא, דתני, עד זומם פסול מכל עדות שפתורה דברי רבי מאיר. אבל לא היום אלא לעדות כמון, אין פסול אלא לאותו עדות בלבד. ואתייה דרבי יוסי פריבן ודרבי מאיר פרי ליעזר. החשוד בשבועה מאימתי מקבלין אותו? משיבוא בבית דין ויאמר חשוד אני. מה גן קיימין? אם בהוא דקאים תייב לחבריה שבועה, ובית דין מוסרין שבועה לחשוד? אלא בן אגן קיימין בהוא דאזל מידון בבית דין דלא חכמין ליה וימר לון ההוא גברא חשוד הוא. אף בהוא דקאים ותייב ליה שבועה, ומחליה עליה. רב הושעיה אומר קמי רבי אמי בשם רבנין דתמן חזרה שבועה לסיני, רבי יוחנן בשם רבי ינאי חזרה שבועה לבגלין. מאן דמר חזרה שבועה לסיני קמי שאין פאן עדות המוציא מחבירו עליו הראיה. ומאן דמר חזרה שבועה לבגלין, ממה דהוא גברא חשוד ולא יכיל מישתבע ליקום שלם לי!

הלכה ה' מתני' והתנווני על פינקסו. ביצד? לא שיאמר לו כתוב בפינקסי שאת חייב לי מאתים זון, אלא, אומר לו תן לבני סאתים חטים ולפועלי בקלע מעות. הוא אומר נתתי והן אומרים לא נמלנו. הוא נשבע ונוטל והן נשבעין ונוטלין אומר בן ננס, אילו ואילו באין לידי שבועת שווא! אלא הוא נוטל שלא בשבועה, והן נוטלין שלא בשבועה.

גמרא התנווני על פינקסו, לא במקורף אמרו, שהוא אומר לו כתבת בזה מחוק בזה. רבי אומר אומר אני, שיהו אילו נשבעין בפני אילו מפני הבושה

[דף ל"ז ע"א]

הדא דתימר בשלא העמידו עמו אבל העמידו עמו אין בעל הבית חייב כלום כהדא דמור רבי יודה בר שלום, סמכון בתפייא גבי קפילייא, אתון ואפקון דלא יהב לון, אתא עובדא קומי רבי שמאי כמה דאילו הווי קפילייא יימר מסבות לית ספיהון דאילין ואילין מיסב? אלא יסבון מכבר.

הלכה ו' מתני' אומר לתנווני, תן לי בדינר פירות. ונתן לו. אומר לו תן לי את הדינר. אומר לו, נתתי לך ונתתו באנפלי ישבע בעל הבית. נתן לו את הדינר. אומר לו תן לי את הפירות. אומר לו נתתם לך והולכתם לתוך ביתי! ישבע התנווני. רבי יהודה אומר כל שהפירות בידו, ידו לעליונה, אומר לשולחני תן לי בדינר מעות, ונתן לו. אומר לו תן לי את הדינר. אומר לו, נתתי לך ונתתו באנפלי ישבע בעל הבית. נתן לו את הדינר אומר לו תן לי את המעות. אומר לו נתתם לך והשלתם לתוך כיסך. ישבע השולחני. רבי יהודה אומר אין דרך השולחני להיות נותן איסור עד שהוא נוטל את דינרו.

גמרא רבי חנינא אומר במחלוקת אומר רבי

[דף ל"ז ע"ב]

יודה. אימתי, בזמן שהיתה הקופה מונחת בין שניהן, אבל אם היתה יוצאה מתחת ידי אחד מהן. עוד היא במחלוקת. הדא דתימר באכסנאי אבל בכך עיר דרפו ליתן איסור עד שלא ימול דינרו.

הלכה ז' מתני' בשם שאמרו הפונקמת בתובתה לא תפרע אלא בשבועה. ועד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסים המשועבדין ומנכסי יתומין והנפרעת שלא בפניו, לא תפרע אלא בשבועה. וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה? שלא פקדנו אבא שלא אומר לנו אבא

ושלא מצינו שטר בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע. העיד רבי יוחנן בן ברוקה, שאפילו נולד הבן לאחר מיתת האב, הרי זה נשבע ונוטל. רבן שמעון בן נמליאל אומר, אם יש עדים שאמר האב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע, נוטל שלא בשבועה.

[דף ל"ח ע"א]

גמרא אמר רבי יורא בולחון בעין שבועת תורה ירדו להן. וכתובת אשה לא הוחזקה בידו להגבות! אלא? כמי שגבת מיכן ואילך והוא בתובעה שטר של מאתים פרוע. אומרת אינה אלא מנה הלכך אינה נפרעת אלא בשבועה. תמן תנינן, הפוגמת כתובתה לא תיפרע אלא בשבועה. ביצד? היתה כתובתה אלה וזו ואמר לה התקבלת כתובתיך, והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה. לא תיפרע אלא בשבועה. תני הפוגמת אכל לא הפוגחת. רב חסדא בעו בגין דהלך תרתין פסיעתא הוא מפני שפגמו בבית דין את מר אינו גובה? רבי יוחנן בשם רבי יצאי אין נפרעין מניכסי יתומין קטנים אלא בשריבית אוכלת בו. רבי נתן אומר, אף לכתובת אשה, אמר רבי מנא, מפני מוונות. אמר רבי מתניה, מאן חייש למוונות? רבי שמעון, דרבי שמעון, אומר בנקיבה הדבר תלוי. מאי בודו? משם הינה כדי שיהו קופצין עליה לישאנה. רבי נתן אומר אף לגזילה, ולגזיון. אמר רבי יוסי אף בן תנינן תרתיהון. לגזילה מהכא, אם היה דבר שיש בו אחריות, חייב לשלם. לגזיון מהכא, אין נפרעין מניכסי יתומין קטנים אלא מויבורית. כיני מתניתא אין נפרעין מנכסי יתומין קטנים לגזיון אלא מויבורית.

[דף ל"ח ע"ב]

והתני יעמוד הבן תחת האב הנזקין שמין להן בעידיה, ובעל חוב בבינונית, וכתובת אשה בויבורית? אמר רבי יוסי בי רבי בון תיפתר כאן ביתום גדול כאן ביתום קטן. הכא את מר, אין נשבעין על טענת הרש שוטף וקטן, והכא את מר אכל נשבעין לקטן ולהקדשו! בנפרעין מניכסי קטן. ונפרעין מאדם שלא בפניו? אמר רבי ירמיה, תיפתר בשריבית אוכלת בו. ובית דין גזבין רבית? תיפתר בערב לו מוגו. ליכסה אמר קומי רבי מנא, אנו עבדין טבות סגין מינכון אנו משלחין דיאטיגמתינן אין אתא הא, טבות, ואין לא אתא אנו מהלטינן ניכסוי. אמר אף אנו עבדין בן מכרוינן שלשים יומין אין אתא טבות, ואי לא, מהלטינן ניכסוי. אמר ליה הגע עצמך, דתוה בנווי רחוקי? אמר ליה, אנו משלחין שלשה איגרות. חדא גו שלשים יומין וחדא גו שלשים יומין וחדא גו שלשים יומין. אין אתא הא טבות, ואי לא מהלטינן ניכסוי. אמר רבי חנינה, ושעמד בדין וברה אכל אם לא עמד בדין, לא מהלטינן ולא מכרוינן. אשכח תימר, הנו ורבי שמעון, שניהן אמרו דבר אחד. הוה מה דתימר הלכה כהנו. ודכותה. הלכה כרבי שמעון. רב אומר, מת הלווה, הפלוה נשבע ליורשיו, ואפילו מת

המלווה, ירשי מלווה נשבעין ללווה. אבל אם מת לווה תחילה, ואחר כך המלווה. כבר נתתייב המלווה לכני לווה שבועה ואין אדם מוריש שבועתו לבניו. שמע רבי יוחנן ואמר, יאכל הלך וחדיו?!

רב חיה בר אשי בשם רב,

[דף ל"ט ע"א]

שטר היוצא מתחת ידי המלווה בכתב ידו, פסול אני אומר מתעסק היית בשטרותיה. הא מתחת ידי אחר בש? רבי אבינא בשם שמואל, לעולם פסול עד שיצא מידי המלווה בכתב ידי לווה. מאי כדון? אמר רבי יוסי בי רבי בון, תיפתר, דברי הכל בדיותקי.

הלכה ח' מתני' ואילו נשבעין שלא בטענה השותפין והאריסין, והאפטרופין והאישה הנושאת ונותנת בתוך הבית וכן הבית. אמר לו, מה אתה מועניני? רצוני שתשבע לי חייב. חלקו השותפין והאריסין, אינו יכול להשביעו. נתגלגלה לו שבועה במקום אחר מוגלגליו עליו את הכל והשביעית משמטת את השבועה.

גמרא אמר רבי יוסי תדא אמרה בנושא ונותן שלא בחשבון, אבל בחשבון לא כדא. ואהן בן בית עוד הוא בנושא ונותן שלא בחשבון. רבי זעירא כהדא דרבי יוסי, חד בר נש אזל למידן קמי רבי זעירא, והיבו שבועה על תרין דינרין אמר ליה לאו תרין דינרין אני חייב לך, הא טריפין לך! אמר ליה ומילת פלן ופלן אמר רבי זירא, או הב ליה כל דתבע לך או אישתבע ליה כל דמגלגל עלך. עד כמה מגלגליו עליו? אמר רבי יוחנן עד כדי שיאמר לו עבדי אתה. הגע עצמה, שהיה בהן ועבד עברי. וכי יש עבד בזמן הזה? אמר רבי שמואל בר רב יצחק, שמרה. דלא בן, מה גן אמרין שמרה לא במליה.

[דף ל"ט ע"ב]

היא בעל מה בעל שנאמר להקן משמיט אף פאן, משמיטו! דברים שהן משה ידו שביעית משמטת ומשמטת שבועה, ושאינ משה ידו אין שביעית משמטת, לא אותו ולא שבועתו. כל ששביעית משמטתו משמטת שבועתו. וכל שאין שביעית משמטתו, אינה משמטת שבועתו.

הדרן עלה פירק פל הנשבעין

פרק ח

הלכה א' מתני' ארבעה שומרין הן שומר הנס והשואל נושא שְׂכָר והשוכר. שומר הנס נשבע על הכל, והשואל משלם את הכל נושא שְׂכָר והשוכר נשבעים על השָׂכָר ועל השְׂבוּיָה ועל המיתה ומשלמין את האבידה ואת הנגיבה.

גמרא אמר רבי יוחנן ארבעה שומרין הן, ואין תיבין אלא דרד קניין רבי יעקב בר אהא בשם רבי לעזר אף לענין גזלה אין תיבין אלא דרד קניין. אמר רבי יוסי בי רבי בון, ומתניתא אמרה בן המקבל שדה מחבירו וכו'. רבי הנניה אמר רבי בון אף בנגיבה אין תיבין אלא דרד קניין. רבי הנניה בשם רבי פינחס, ומתניתא אמרה בן הנה מושכו ויוצא ומת ברשות הפעלים, פטור. הגביהו או הוציאו מרשות הפעלים ומת, תיב. הגביהו ברשות הפעלים כמי שיוצא כל רשות הפעלים. הנה מושכו ויוצא עד שיוצא כל רשות הפעלים, רבי אבהו בשם רבי יוחנן בעומדת באבוסו. רבי בון בר חייה בעי, אם בעומדת באבוסו אפילו לא משך? אלא פי גן קיימין בעומדת ברשות הרבים. מהו? רבי בון בר חייה בבית שמאי? בבית שמאי אומרים, ילקח בְּחֶסֶר וְיִתֵּר. מה גן קיימין?

[דר' מ' ע"א]

אם בעומדת ברשות הרבים וחשב לגזלה ומתה באותה המחשבה, דברי הכל תיב. אם עד שלא משך, דברי הכל פטור. אלא פי גן קיימין בעומדת באבוסו. כדאמר רבי בון בר חייה בבית שמאי! אמר רבי בון, תפון, בקונה שלא מדעת הפעלים ברם תכא בקונה מדעת הפעלים. כתיב פי יתן איש אל רעהו וגו'. לשמור ולא לקרוע. לשמור ולא להשליך. לשמור ולא ליתן במתנה. אמר רבי יוסי והוא שאמר ליתן מתנה לכל מי שירצה, אבל אמר לפלוני, מבין ששמירתו עליו כמי שהוא עליו. תני, וגונב מבית האיש, לא מראש גנו. אמר רבי לעזר, הדין דתימר בנג שאינו מבוצר, אבל בנג מבוצר בבית היא. תני, וגונב מבית האיש, לא מבית השואל. וקר וגונב מבית האיש, לא מבית נושא שְׂכָר והשוכר! מבין ששמירתו עליו כמי שהוא עליו. שתימצא אומר, שלש פרשיות הן התהתונה בשואל, והאמצעית בנושא שְׂכָר והשוכר, והעליונה בשומר הנס. שואל, לפי שנהנה את הכל משלם את הכל נושא שְׂכָר והשוכר, לפי שנהנה מקצת ומהנה מקצת נשבע מקצת ומשלם מקצת שומר הנס שאין לו הנגיה נשבע ויוצא. מהו נשבע? לא פשעתי. היו אחרים יודעין שלא פשע מאי?

[דף מ' ע"ב]

נישמעינה מהדא הרי שנמצא הנגב ואין לו לשלם מהו שיאמר לו בוא והשבע לי שלא נתת עיניך
 בה לגזולתה? נישמענה מהדא (שמות כב) ואם לא ימצא הנגב, הא אם נמצא פטור. כתיב (שם) כי
 יתן איש אל רעהו חמור או שור או שׂה וגו' שבעת ה' תהיה בין שניהם גניבה אם גנוב וגנב מעמו.
 אבדה, ואם לרבות האבדה. עד כדון, רבבי עקיבא. רבבי ישמעאל תני רבי ישמעאל, מה אם גניבה
 שקרוכה לאונסין את אמר משלם, אבדה שאינה קרוכה לאונסין לא כל שפן. אין כתיב בשואל אלא
 שבורה, אבדה וגניבה מניין? ודין הוא, מה אם נושא שכר והשוכר שאין משלמין שבורה ומתה,
 משלמין גניבה ואבדה. שואל שמשלם שבורה ומתה, אינו דין שישלם אבדה וגניבה! ותני עלה הרי
 זה קל והומר שאין עליו תשובה. שבויה מניין? נאמר כאן ונשפר או מת, ונאמר להלן ומת או נשפר,
 מה להלן שבויה עמהן אף כאן שבויה עמהן. עד כדון רבבי עקיבא רבבי ישמעאל? רבי ישמעאל
 רבבי נתן. רבי נתן אומר, או, לרבות את השבויה. ורבבי מאיר, דאמר ג"ש במקום שבאת, מה להלן
 נשבעין על האונסין, אף כאן נשבעין על האונסין! עוד רבבי נתן רבבי נתן אומר, או מת לרבות את
 השבויה. רבי יודן בעי מענו טענת גנב של אונסין אמר לו בא ליסמים מזויזין ונמלה מהו שישלם
 תשלומי כפל של אונסין? אמר רבי יוסי, אין פיני. ניתני שומר שכר והשוכר דתני, לא מצינו בנושא
 שכר והשוכר שמשלם תשלומי כפל של אונסין? ותני עלה, זהו קל והומר שיש עליו תשובה. אמר
 רבי חנינה, אם אומר את פן נמצאת אומר הרי זה קל והומר שיש עליו תשובה, דו יכיל מימר ליה
 מצינו בנושא שכר והשוכר שמשלם תשלומי כפל, תאמר בשואל שאינו משלם תשלומי כפל בכל
 מקום! ותני עלה הרי זה קל והומר שאין עליו תשובה? אתמר אמר אם בעליו עמו לא ישלם. מהו שישבע?

[דף מ"א ע"א]

רבי זירא אמר נשבע, רבי חנינה ורבי לא תריהון אמרין אינו נשבע. מתניתא מסייעה לרבי חנינה
 ולרבי לא. שכר שבויה ומתה שהן פטורין בנושא שכר והשואל בבגליון. שלא בבגלים חייב אבדה
 וגניבה שהן חייבין בנושא שכר והשוכר לא כל שפן בשואל! שלא בבגלים חייב, בבגלים פטור! מאן
 דמר פשיטא שהוא נשבע, צריכא ליה שישלם! רבי חנינה בשם רבי יודן מתניתא מסייעה לרבי זירא.
 שואל שהחמירה התורה עליו בבגלים פטור שלא בבגליון חייב, נושא שכר שהחמירה התורה עליו לא
 כל שפן בבגלים פטור שלא בבגלים חייב. אין תימר לשבועה איצטרבת ליה, ניתני בנושא שכר
 והשוכר, הוי לא צורכה אלא לתשלומין. וקשיא על הדא דרבי זירא שואל, אם בעליו עמו נשבע, אין
 בעליו עמו ישלם. נושא שכר, אם בעליו עמו נשבע. אין בעליו עמו ישלם. שומר חנם, בין שהבגליון

מסכת פרה פרק שביעי

שמעון: ולזה אומרין: 'שמור עצמך! שיהו מימיה טהורין'.

ו. מי שהיו מימיו על כתפיו - ומאנה בפניו, וחקלצה בפניו, והרצה סלע לאחר, והראה דרך לאחר. אם עמד - פסול. אם לא עמד - כשר. אומר רבי יהודה: זה הכלל: דבר שהוא משום מלאכה, בין שעמד ובין שלא עמד - פסול. דבר שאינו משום מלאכה: עמד - פסול. לא עמד - כשר.

ז. רבי אליעזר אומר: המוסר את מימיו לטמא, ועשו בעלים מלאכה - פסולין. רבי יהודה אומר משמו: עשה טמא מלאכה - כשרין, מפני שהן ברשות הבעלים. עשו הבעלים מלאכה - פסולין, מפני שהן ברשות הטמא.

ח. רבי יוסי אומר: הפורץ על מנת לגדר, והתנה עמו, אף על פי שגדר - כשר. וכן היה רבי יוסי אומר: האוכל על מנת לקצץ, והתנה עמו, אף על פי שקצץ - כשר.

ט. השורף את הפרה, ופרים, והמשלח את השעיר - מטמאין בגדים. פרה ופרים ושעיר המשלח עצמן - אין מטמאין בגדים. אבל מטמאין אוכלין ומשקין; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: פרה, ופרים הנשרפים - מטמאין אוכלין ומשקין. שעיר המשלח - אין מטמאין אוכלין ומשקין. רבי שמעון אומר: פרה מטמאה אוכלין ומשקין, שהיתה לה שעת הכשר. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים - אין מטמאין אוכלין ומשקין, שלא היתה להם שעת הכשר. רבי יהודה אומר: פרה, כיון ששחטה - מטמאה במשא, כאפרה.

מסכת פרה פרק שמיני

א. יש כאן שהוא אומר: מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתני. כיצד? גסטרוא שהיא מלאה משקין טהורים, וגסטרוא טמאה כפויה על פיה, צפו משקין מן התחתונה, נטמא באויר העליונה, וחזרו

א. מלא חמש חביות לקדש לאחר, היה מוציא כל אחת ואחת ושופך, אם משהוציא הגיף את הדלת אחריו - פסול, מפני שעושה עמו מלאכה. ואם יש שם שומרים - לא פסול אלא מה שבירדו בלבד. לקדשם חמשה קדושין, היה מוציא לכל אחד ואחד, ושופך את האחרונה והגיף את הדלת אחריו, בין יש שם שומרים בין אין שם שומרים, זו שהגיף את הדלת עמה - פסולה, וזו שלא הגיף את הדלת עמה - כשרה.

ב. היתה חביתו מנחת לפניו, ואמר לו חברו: 'תן לי, ונתן לו' - שניהן פסולין. ואם אמר לו: 'טול לך!' - שלו - פסול. ושל חברו - כשר. היו לפניו שתי חביות, ואמר לו לחברו: 'תן לי!' ונתן לו, שלו - פסול. ושל אחר - כשר. ואם אמר לו: 'טול לך' - שניהן כשרין.

ג. הממלא לו ולחטאת, ממלא את שלו תחלה ואחר כך ממלא את של חטאת. היה מבקש לשותות, ואי אפשר לו אלא אם כן היו שניהן באיסל, בין שמלא את שלו תחלה ואחר כך מלא את של חטאת, בין שמלא את של חטאת תחלה ואחר כך מלא את שלו - שלו כשר. נותן שלו לאחריו ושל חטאת לפניו, ואם נתן של חטאת לאחריו - פסול.

ד. המוליך את החבל לבעלים, כדרכו - כשר. ושלא כדרכו - פסול. הלכה זו עלו עליה בני אסיה שלשה רגלים ליבנה, ברנל השלישי הכשירו להן. אומר להן רבי יוסי: לא לזה הורו, אלא ל'מעלה את החבל וחזר וכונו באחרונה הורו לו, שהוא כשר לשעבר, ופסול לעתיד לבא.

ה. מי שהיה הוא ומימיו באהל המת ומימיו מקפין צמיד פתיל, הוא בפנים ומימיו מבחוץ, כשם שהוא טמא - כך מימיו טמאין. הוא מבחוץ ומימיו מבפנים, כשם שהוא טהור - כך מימיו טהורין. אומר רבי

וְטַמְאֵיךְ לֹא טַמְאוּנִי וְאַתָּה טַמְאַתְנִי:
וְטַמְאוּ אֶת הַתְּחִתּוֹנָה, הֲרִי זֶה אוֹמֵר:

ב. זָב שֵׁיִשֵׁב עַל גְּבִי אֲבָן מִסְמָא, אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין שְׂתַחֲתִיו - טְהוּרִין. מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שְׂתַחֲתִיו - טַמְאִים. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מִטַּמְאֵיךְ לֹא טַמְאוּנִי וְאַתָּה טַמְאַתְנִי:

ג. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: מִטַּמְאֵי מִטַּמְאֵיךְ לֹא טַמְאוּנִי וְאַתָּה טַמְאַתְנִי. כִּיצַד? קָעָרָה וְאַחֲזִירִי טַמְאִין, וְנִתְּנָה עַל גְּבִי טַבְּלָא, וְכִכְרָ שֶׁל תְּרוּמָה עַל גְּבִי הַטַּבְּלָא, וְצִפּוֹ מִשְׁקִין מִתּוֹכָהּ וְנִגְעוּ מֵאַחֲזִירָהּ, נִטַּמְאוּ תַּחֲתֶיהָ וְטַמְאוּ אֶת הַכִּכְרָ, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: מִטַּמְאֵי לֹא טַמְאוּנִי וְאַתָּה טַמְאַתְנִי. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טַמְאִין וְטַמְאַתִּיו. כִּיצַד? טְבוּל יוֹם שֶׁהִיָּה בְּיָדוֹ קֶמַח שֶׁל תְּרוּמָה, וּמִשְׁקִין שֶׁל חֲלִין טְהוּרִין, וּבִלְלָן זֶה בְּזָה - טַמְאִין, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְאִין וְטַמְאַתִּיו:

ד. קִדְרָה שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׁקִין טְהוּרִין וְתַרְמוּסִין טַמְאִין פְּחוּתִין מִכְּבִיצָה נִתּוּנִין בְּתוֹכָהּ. נִפְחָתוּ וְנִעְשׂוּ כְּבִיצָה - טַמְאִין. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְאִין וְטַמְאַתִּיו. טְהוּר שֶׁנִּפְּלַע עַל רֹאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שֶׁלְּשָׁה לּוּגִין מִים שְׂאוּבִין, אֶפְלוֹ הוּא טְהוּר וְהֵן טְהוּרִין - טַמְאוּהוּ וְנִטַּמְאוּ. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְאִין וְטַמְאַתִּיו:

ה. וַיֵּשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טַמְאִין וְטְהוּרִתִּיו. כִּיצַד? מְטִילִת שֶׁטְלָאָה עַל הַקֶּפֶה מִטַּמְאָה אֶחָד וּפּוֹסְלַת אֶחָד. הַפְּרִישָׁה מִן הַקֶּפֶה - הַקֶּפֶה מִטַּמְאָה אֶחָד וּפּוֹסְלַת אֶחָד, וּמְטִילִת טְהוּרָה. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טַמְאִין וְטְהוּרִתִּיו:

ו. וַיֵּשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אָמַר טְהוּרִין וְטַמְאַתִּיו. כִּיצַד? מִקּוּהָ שֵׁיִשׁ בְּהָ אַרְבָּעִים סָאָה מְכוּנּוֹת, יָרַד וְטַבַּל בְּתוֹכָהּ - הוּא טְהוּר, וּמִקּוּהָ - טַמָּא. הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהוּרִין וְטַמְאַתִּיו.

ז. יֵשׁ כָּאֵן שֶׁהוּא אוֹמֵר: טְהוּרִין וְטְהוּרִתִּיו. כִּיצַד? תְּבָה שֶׁהִיא טַמְאָה מִדְּרָס, וְהִבִּיא מִסְמָר שֶׁהִיָּה טַמָּא, וְקָבְעוּ בָּהּ - טְהוּרָה הַתְּבָה וְטְהוּרָה הַמִּסְמָר, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהוּרִין וְטְהוּרִתִּיו: טְהוּר שֶׁהָיָה עַל הַטַּמָּא - טְהוּר הַמְּזָה וְנִטְהַר הַטַּמָּא, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהוּרִין וְטְהוּרִתִּיו. שְׁלֶשָׁה מִקְּוֹאוֹת, בְּזָה עֶשְׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֶשְׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֶשְׂרִים סָאָה, וּבְזָה עֶשְׂרִים סָאָה מִים שְׂאוּבִין, וְשְׂאוּבִין מִן הַצֵּד, יָרְדוּ שְׁלֶשָׁה וְטַבְּלוּ בָּהֶן וְנִתְעַרְבוּ - הַמִּקְּוֹאוֹת טְהוּרִין וְהַטַּבְּלִין טְהוּרִין, הֲרִי זֶה אוֹמֵר: טְהוּרִין וְטְהוּרִתִּיו:

מִסְכַּת פְּרָה פְּרָק תְּשִׁיעִי

א. כָּל הַנְּהוּרוֹת כְּשֵׁרִין לְקֹדֵשׁ בָּהֶם מִי חֻטָּאת. וּמִדְּוָה רַבִּי יְהוּדָה בְּמַעֲיָן הַיּוֹצֵא מִמְּקוֹם אֶחָד, וּמִתְפָּרֵד לְשֵׁנֵי מְקוֹמוֹת, וְחֹזֵר וּמִתְעַרֵּב בְּמְקוֹם אֶחָד - כָּשֵׁר. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִמְּלֵא אָדָם חֻבִּית מִמַּעֲיָן זֶה, וְחֻבִּית מִמַּעֲיָן זֶה, וְנוֹתֵנָן בְּשֵׁקֶת אֶחָת וּמְקַדֵּשׁ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִמְּלֵא אָדָם צְלוּחִית מְחֻבִּית זֶה וְצְלוּחִית מְחֻבִּית זֶה, וְנוֹתֵן בְּשֵׁקֶת אֶחָת וּמְקַדֵּשׁ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יוֹרֵדֵת הַצְּלָמִין - פְּסוּלָה, מִפְּנֵי שֶׁכְּזָבָה בְּשַׁעַת פּוּלְמוֹס. אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא כָּל מִמֵּי בְּרֵאשִׁית כְּזָבּוּ בְּשַׁעַת פּוּלְמוֹס. שְׁלוּחַ הִיָּתָה נְמֵלָה מְהֻלָּכֶת בּוֹ. מַעֲיָן שֶׁהִיָּה יוֹצֵא בְּשֵׁנָה זֶה מִצַּד זֶה וְשֵׁנָה אֶחָרָת מִצַּד זֶה, אוֹ שֶׁהוּא רַבָּה מִמִּמּוֹת הַגְּשָׁמִים וּמִתְמַעֵט בִּימּוֹת הַחֶמֶד - כָּשֵׁר:

ב. הַכֹּל שׁוֹיֵן בְּבֵאֵר שֵׁיִרֵד לְתוֹכָהּ שֶׁטָּף שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִמָּתִין עַד שֶׁיִּחְזְרוּ הַמַּיִם לְכַמוֹת שֶׁהִיוּ. מַעֲיָן שֶׁיִּצָּא בְּתַחֲלָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: צָרִיךְ לְבָרֵר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין צָרִיךְ לְבָרֵר. הִיָּתָה חֻבִּיתוֹ מְנַחַת לְפָנָיו וְיָרַד לְתוֹכָהּ שֶׁטָּף שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - פְּסוּלָה. (יָרַד לְתוֹכָהּ טַל - פְּסוּל). יָרַד לְתוֹכָהּ טַל בְּלִילָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנְיַחְנָה בַּחֲמָה וְהִטַּל עוֹלָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין הִטַּל עוֹלָה אֶלָּא מִן הַפְּרוֹת בְּלִבָּב:

הַנְהָרוֹת. חֲנִינָא בֶן עֲקֵבְיָא אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בִירְדֵן לְבַד.

מִסְכַּת פֶּרָה פָּרָק עֲשִׂירִי

א. מִי חֲטָאת וְאָפַר חֲטָאת הַמִּקְדָּשִׁין, בֵּין טְמֵאִין וּבֵין טְהוֹרִין - מְטֵמְאִין אֶת הַיָּדִים לְתַרוּמָה, בְּמַגֵּעַ וּבְמִשָּׂא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר: מִי חֲטָאת שֶׁנִּטְמְאוּ - הָרִי הֵן כְּאָפַר מְקַלֵּה. אָפַר כָּשֶׁר שֶׁנִּתְעַרַב בְּמִים פְּסוּלִין - מְטֵמְאִין אֶת הַכֶּהֵן וְאֶת הַתְּרוּמָה. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: מְטֵמְאִין הֵן מִשּׁוֹם מִשְׁקָה.

ב. כָּל הָרְאוּי לִיטְמָא טְמֵא מֵת, אֶפְלוּ טְמֵא - אֵינוֹ מִדָּף, וְכָל שְׂאִינוֹ מִדָּף לְתַרוּמָה - אֵינוֹ מִדָּף לְחֲטָאת. וְלֹא חֲדָשׁוּ טְמֵאָה בְּחֲטָאת; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מַעֲשֵׂה בְשִׁמְעִיָּה אִישׁ כִּפּוּר עוֹתָנִי, שֶׁהִיא בִּידוֹ לְגִין מְלֵא מִי חֲטָאת, וְהִגִּיף אֶת הַדֶּלֶת שֶׁמִּפְתַּח טְמֵא טְמֵא-מֵת תְּלוּיָה בָּהּ, וּבָא וְשָׂאֵל אֶת רֶגְלֵי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאֲי, וְאָמַר לוֹ: שְׁמַעִיָּה! צֵא וְהִזָּה אֶת מִימֶיךָ. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אֶפְלוּ טְהוֹרֵי יֶשׁ לֹו מִדָּף. וּמַעֲשֵׂה בְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שֶׁהִיא מְהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר לוֹ: הַטְּהוֹר לְחֲטָאת שֶׁהִסִּיט אֶת הַמִּפְתָּח שֶׁהוּא טְהוֹר לְתַרוּמָה, מְהוּ, טְמֵא אוֹ טְהוֹר? אָמַר לוֹ: טְמֵא. לָמָּה? שְׁמָא הִיתָה בָּהּ טְמֵאָה יִשְׁנָה, אוֹ שְׁמָא יִשְׁכַּח וַיִּסִּיט אֶת הַדְּבָר הַטְּמֵא. אָמַר לוֹ: וְכִי אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁהִסִּיטוּ, אֲבָל נִרְאִין דְּבָרֶיךָ בְּדָבָר הָרְאוּי לְטְמֵא מִדְּרַס, שְׁמָא הִיתָה בָּהּ טְמֵאָה יִשְׁנָה, אוֹ שְׁמָא יִשְׁכַּח וַיִּסִּיט אֶת הַדְּבָר הַטְּמֵא. הַשִּׂיאוּ לְדָבָר אַחֵר, אָמַר לוֹ: יִשְׁמַעְאֵל אַחֵי! הֵיאֵךְ אַתָּה קוֹרָא "כִּי טוֹבִים דוֹדֶיךָ מֵיִין" (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ב), אוֹ "כִּי טוֹבִים דוֹדֶיךָ מֵיִין". אָמַר לוֹ: טוֹבִים דוֹדֶיךָ מֵיִין. אָמַר לוֹ: אֵין הַדְּבָר כֵּן, שֶׁהָרִי חֲבָרוּ מְלַמֵּד עֲלָיו - "לְרִיחַ שְׁמִנְיֶךָ טוֹבִים". וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: הַטְּמֵא - מִדָּף, וְהַטְּהוֹר - אֵינוֹ מִדָּף. הַטְּמֵא שְׂאִמְרוּ טְמֵא מֵת, וְלֹא טְמֵא מִדָּף, טְמֵא טְמֵא מֵת וְלֹא מִדָּף. רַבִּי אוֹמֵר: טְהוֹר לְחֲטָאת שֶׁהִסִּיט אֶת רֶגְלוֹ וּמִימֵי רֶגְלָיו שֶׁל טְהוֹר לְתַרוּמָה - טְמֵא. הַסִּיט אֶת דָּמוֹ - טְהוֹר. הַסִּיט אֶת

ג. מִי חֲטָאת שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכָן מִי מַעֲיָן וּמִי מְקוּהָ וּמִי פְרוֹת, אִם רוּב מִי חֲטָאת - מְטֵמְאִין בְּמִשָּׂא, אִם רֹב מִי פְרוֹת - אֵין מְטֵמְאִין בְּמִשָּׂא, מִחֲצָה עַל מִחֲצָה - מְטֵמְאִין בְּמִשָּׂא. בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - פְּסוּל לְהִזוֹת מֵהֵן. אָמַר רַבִּי: אִם כְּדָבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַזֶּהָה כָּל שְׁהוּא - כְּשֶׁרָה, חֲצִיָּה מִן הַכָּשֶׁר וְחֲצִיָּה מִן הַפְּסוּל - הַזֶּהָה מְטַהֵרֵת כְּכֹל שֶׁהוּא:

ד. נָפַל לְתוֹכָן עֶכְשׁוֹב, שׁוֹכַאֵי, כּוֹבַאֵי, דָּג, וְצִפְרָדַע, וְנִתְבַקְּעוּ וְנִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִין. לֹא נִתְבַקְּעוּ וְלֹא נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן - כְּשֶׁרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְבַקְּעוּ וְלֹא נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן - פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹרִינִין. וְהַכֹּל מוֹדִים בַּחֲגֹב - שֶׁהוּא פְּסוּל, שֶׁהוּא מוֹרָר. וְהַכֹּל מוֹדִים בְּבִקְיעִינָה - שְׂאִינָה פּוֹסְלָת. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: נִרְאִין דְּבָרֵי רֶגְלֵי גְמִלְיָאֵל בְּנַחֲשׁ, וְכַדְבָּרֵי אֲנֹ מוֹרִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא אֵין דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּפֶרֶה אֶלָּא לְהַקְל, שְׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשֶׁרָה, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשִׁישְׁתָּה - פְּסוּל מִפְּנֵי מִשְׁקָה פְּיוֹ, וְאִם גִּרְגַר - כְּשֶׁר:

ה. מִי חֲטָאת שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן מִחֲמַת עֲצָמִין - כְּשֶׁרִין. נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן מִחֲמַת עֵשֶׂן, אוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכָן סִטִּים, קוֹץ, וּפּוּאָה - פְּסוּלִין. זֶה הַכֹּל: כָּל הַפְּסוּל בְּשִׁנּוּי מִרְאֵה בְּמַעֲיָן - פּוֹסֵל בְּצִלּוֹחִית. אָפַר חֲטָאת שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן מִחֲמַת עֲצָמִין וּמִחֲמַת עֵשֶׂן - כְּשֶׁר. נִשְׁתַּנּוּ מִחֲמַת אֲבָק, אוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹכָן סִיד וְגַפְסִית - פְּסוּל. מִי חֲטָאת שֶׁהִגְלִידוּ וְחִזְרוּ וְנִמְחוּ - כְּשֶׁרִים. הַמְחִין בְּאוּר - פְּסוּלִין. וּבַחֲמָה - כְּשֶׁרִין. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוּק: דְּבָר שֶׁמְטַמְּנִים בּוֹ לְשֶׁבֶת - כְּשֶׁרִין, וְדְבָר שְׂאִין מְטַמְּנִים בּוֹ לְשֶׁבֶת, לְחֲטָאת - פְּסוּלִין. הַמֵּים הַנִּמְשָׁכִין - כְּשֶׁרִין. וְהַנְּזָרִין - פְּסוּלִין:

ו. לֹא יִטוּל אָדָם מִי חֲטָאת וְאָפַר חֲטָאת וְהוּא רוֹכֵב עַל גְּבֵי חֲבָרוֹ, אוֹ עַל גְּבֵי בַהֲמָה, מְקוּם שְׂאִין רֶגְלָיו נִגְעוֹת בְּאַרְצוֹ. אֲבָל מַעֲבִירֵן הוּא בְּגֶשֶׁר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. אַחַד הִירְדֵן וְאַחַד כָּל

יהודה: אף אני כן אמרתי, אבל חברי גזרו עלי שאהיה מודה בהם בטרה:

ב. דבלה של תרומה שנפלה לתוך מי חטאת, נטלה ואכלה, אם אין בה כביצה בין טהורה בין טמאה - טהור. אם יש בה כביצה, בטמאה - טמא, ובטהורה - טהור, שאם כן אין טהרה לחטאת, שאני אומר: נטמא המזה במים וחזר המזה ונטמא את המים. נטמא האזוב וחזר האזוב ונטמא את המים. אמר רבי מאיר: במה דברים אמורים? בזמן שתחבה בכוש או בקיסם, אבל נטל בידו - נטמא ונטמא את מי חטאת. רבי יוסי שמעון אומר: אין הטהור לתרומה מטמא את מי חטאת, ואת אפר חטאת, ואת המזה מי חטאת:

ג. כל הטעון ביאת מים, בין מדברי תורה בין מדברי סופרים, קדם לביאתו במים - מטמא את מי חטאת, ואת אפר חטאת, ואת המזה מי חטאת במגע ובמשא. רבי אליעזר אומר משום רבי טרפון: נוטל טמא כלים הטהורים לחטאת באטל ואינו חושש:

ד. אזור של אשרה ושל עבודת כוכבים ושל עיר הנדחת - פסול. ושל תרומה טמאה - לא יזה, ואם הזה - פסול. ושל תרומה טהורה - לא יזה, ואם הזה - פשר. אין מזין, לא בתמרות, לא ביונקות, ואם הזה ביונקות ונכנס למקדש - פטור. בתמרות ונכנס למקדש - חיב; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בתמרות ונכנס למקדש - פטור. ביונקות ונכנס למקדש - חיב. אלו הן היונקות: גבעולין שלא גמרו. תמרות שלא הנצו כל עקר; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: תמרות גבעולין שלא גמרו, ויונקות שלא הנצו כל עקר. לא נחלקו על הלכה אלא על הלשון (שרבי אליעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה ואין חיבין עליהן על טמאת מקדש). הנלקט לחטאת כנלקט לאוכלין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה (ורבי יוסי) ורבי שמעון אומרים: כנלקט לעצים:

השרץ ואת שכבת זרע, רבי אליעזר מטהר ורבי יהושע מטמא:

ג. קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ, רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין. במה דברים אמורים? בזמן שאם ינטל השרץ והקלל מסיט, אבל אם ינטל השרץ והקלל עומד, ואפלו מת ונבלה נוגעין מאחוריו - טהור. נתנו על גבי משכב ומושב, ועל גבי חרס הטמא - טמא. נתנו על גבי אוכלין ומשקים, או על גבי ספר תורה, רבי יוסי מטהר וחכמים מטמאין. העבירו על גבי תנור ועל גבי נבלה ועל גבי השרץ, רבי עקיבא מטמא. ומודה רבי עקיבא הזאה שהעבירה על גבי כלי חרס - טמא, או על גבי משכב ומושב - טמא, שהיא טהורה, שאין לה דבר שמשמא מלמעלה כלמטה אלא כזית מן המת ושאר כל המאהילין:

ד. קלל של חטאת וקלל של תרומה שנגעו זה בזה - שניהן טהורין. רבי יהושע אומר: של חטאת טמא. במה דברים אמורים? בשל אבן, אבל בשל חרס הכל מודים בשל חטאת שהוא טמא:

ה. קלל של חטאת ולגין של תרומה שנגעו זה בזה - שניהן טהורין. בשתי ידי - שניהן טמאין. בשני גירות - שניהן טהורין. רבי יהושע אומר: של חטאת - טמא, שרבי יהושע אומר: זה הכלל, כל המטמא מי חטאת במגע - מטמא במשא, וכל שאינו מטמא מי חטאת במגע - אינו מטמא במשא:

מסכת פרה פרק אחד עשר

א. אזור המכשר וכלים הטהורים לחטאת - נצולין בצמיד פתיל. כל ספק טהור לתרומה - טהור לחטאת. כל התלוי לתרומה - נשפך לחטאת. ואם עשה על גביו טהרות תלויות, חוץ מן הידים, מפני שספק מים - טהור. הרעדות - טהור לתרומה וטמא לחטאת. הרפפות - טהורות לקדש לתרומה ולחטאת. רבי אליעזר אומר: הרעדות - טמאות לחטאת וטהורות לקדש ולתרומה. אמר רבי

מסכת פרה פרק שנים עשר

א. אזוב, אימתי כשר להזות? משישיר את נצו. הזה בו עד שלא השיר את נצו, רבי פוסל, ורבי אלעזר ברבי שמעון מכשיר. רבי יוסי אומר: אזוב שתחלתו שנים ושיריו אחד - הוא פסול:

ב. גרדומי אזוב - כשרין. וגרדומי ציצית - כשרין. ירד וטבל ועלה, אם יש עליו שטף של מימי גשמים והזה - הזאתו פסולה. ואם יש עליו משקה טופח - הזאתו כשרה. רבי יהודה אומר: אם יש עליו משקה מרגליות והזה - הזאתו פסולה. אזוב שהטביל עזו עם גבעוליו, אף על פי שמוזה והמים שופעים מן העץ לגבעול - כשר כדרכו, ואינו חושש שמה מן העץ יצא. אזוב שהטביל מקצתו, רבי יהודה מכשיר, שרבי יהודה אומר: מטביל קצתו וחוזר מטביל עליו עד שטביל את כלו. הטביל את כלו - לא יזה ממנו הזאה שניה, עד שינגב:

ג. צלוחית שפיה צר, מזין הימנה הזאה ראשונה, אבל לא הזאה שניה, מפני שהמים נסחטין; דברי רבי יהודה. שלשה דברים אמר רבן שמעון בן גמליאל משום רבי שמעון בן כהנא: מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהזות באזוב הנטביל ובצלוחית שפיה צר. ופוצעין אגוזים של תרומה במטלית בידים מסואבות, ולא חשו להן חכמים משום טמאה:

ד. האומר לחברו: הזה עלי ואזה עליך, רבי עקיבא מטמא, וחכמים מטהרין. המשמר מי חטאת אפלו עד עשרה ימים - הרי הן בחזקתן ואין צריך טבילה:

ה. הכל כשרין להזות, חוץ מחרש שוטה וקטן; דברי רבי יהודה, שרבי יהודה מכשיר באשה ופוסל בקטן. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: חרש שוטה וקטן שהזו ואחרים רואין אותן - הזאתן כשרה:

ו. נתכונן להזות לאחוריו, והזה לצדדין שלאחוריו - הזאתו כשרה. מזין על האדם ועל חברו, בין ער בין ישן, ועל הכלים בין מתוכן ובין מאחריהם, חוץ ממוסף יורה של שולקי זיתים שהוא מטמא את ההזאה באויר, כנגד המוסף שמזין עליו מאחוריו. טבל את האזוב לשם דבר שהוא ראוי להזה, והזה על דבר שראוי להזה, מים הנוטפים - טמאים וכשרים להזות, ואם יש באזוב - ישנה. לשם דבר שהוא ראוי להזאה, והזה על דבר שאין ראוי להזאה, על העובד כוכבים ועל הבהמה, ועל ערבה של אבן, המים הנוטפין - טמאים. ופסולים להזות. ואם יש באזוב - לא ישנה. לשם דבר שאינו ראוי להזאה, והזה על דבר שראוי להזאה, הואיל והתחלת טבילתו - פסולה, כך הזאתו - פסולה. היה רבן גמליאל אומר: אומרין לו למזה: פרש מאחריך, שמה טמא. אמרו לו: והלא מחליקין היו בפני חלון של רבים, דורסין ולא נמנעין, מפני שאמרנו: מי חטאת שעשו מצותן אין מטמאין. וכמה יהא במים ויהא בהן כדי הזאה? כדי שיטביל ראשי גבעולין ויזה, חוץ מזה שהאזוב בולע. רבי יהודה אומר: רואין כאלו הן על האזוב של נחשת שאינו בולע:

ז. טהור לחטאת שנטמאו ידיו - נטמא גופו. מטמא את חברו, וחברו את חברו, ואחורי לגין מטמא תוכו. לגין של חטאת שנטמא אורו - נטמא תוכו. מטמא את חברו, וחברו את חברו, ואת המזה, שאין אומרין בחטאת: 'זה ראשון וזה אחרון', אלא אפלו הן מאה - כלן תחלה, שאין מונין למי חטאת. עסות שנעשות על גב חטאת, ונגע השרץ באחת מהן, אפלו הן מאה - כלן תחלה, שאין מונין לחטאת:

ח. כוש של פשתן חבר לטמאה ולהזה. הארבלי ושל פקיע - הרי זה לא יזה, ואם הזה - מזה. כל ידות הפלים הבאות מבית האמן כגון יד המגל ויד הסכין - חבר לטמאה ולהזאה. כל הפלים הקדוחות -

ג. אחד טבול יום מטמאה חמורה ואחד טבול יום מטמאה קלה, טבול יום מן הזב והזבה ביום השביעי שלו - הרי זה לא יעשה כלום, ואם עשה - הרי זה תלוי. אחד טבול יום ואחד טהור שידי טמאות - מטמא משקה חלין, ופוסל אוכלי תרומה. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: אין ידים תחלה לטבול יום:

ד. השרץ מטמא שלשה, ופוסל אחד בקדש, ומטמא שנים, ופוסל אחד בתרומה. מטמא אחד ופוסל אחד בחלין. משקין מטמאין שנים ופוסל אחד בקדש. מטמאין אחד, ופוסלין אחד בתרומה, ופוסלין את החלין. הידים מטמאות אחד ופוסלות את התרומה ואין ידים לחלין. רבי שמעון בן רבי אליעזר אומר משום רבי מאיר: הידים תחלה לחלין ושניות לתרומה. באיזה קדש אמרו? בקדשי המקדש המקדשין כגון חלות תודה ורקיקי נזיר שנסחט עליהם את הזבח, והמנחות שקדשו בכלי, אבל חלות תודה ורקיקי נזיר שלא קדשו בכלי - אינן לא כקדש ולא בחלין, אלא הרי הן בתרומה. והשרץ מטמא שנים ופוסל אחד בהם:

ה. החלה והבכורים ותשלומי תרומה וחמשה - הרי הן בתרומה. הטבל, והמדמע, וגדולי תרומה, ומעשר שני - הרי הן בחלין. ככרות הקדש בתוך גומותיהם והמים המקדשין. נטמאת אחת מהן בשרץ - כלן טמאות. בתרומה - מטמא שנים ופוסל אחד. בחלין - מטמא אחד ופוסל אחד. אין לה משקה הנוגע בשלישי טמא, אלא קדש בלבד. רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: האוכל אכל שני - לא יעשה בבית הבד מפני שהוא שני, והשני שנגע במשקין בית הבד - טמאין:

חבור. ורבי יוחנן בן גורי אומר: אף החרוקות. הצואה שעל הפסא - חבור להזאה ואין חבור לטמאה; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר: כל שחבור להזאה חבור לטמאה. ויש חבור לטמאה ואין חבור להזאה. הקומקמין חבור לטמאה ולהזאה. פסוי המיחם המחבר בשלשלת בית שמאי אומרים: חבור לטמאה ואין חבור להזאה. ובית הלל אומרים: הזה על המיחם - הזה על הפסוי. הזה על הפסוי - לא הזה על המיחם. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי. ובית הלל אומרים: כלן חבור אחד הוא:

ט. טבל את האזוב בלילה והזה ביום - פסולה. לא שהמים פסולי, אלא שצריך להטביל שנים. הזה בלילה - הזאתו פסולה, והמים טמאין משום מי חטאת:

מסכת טהרות פרק ראשון

א. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו 'אכל ונטמא באב הטמאה ונטמא בולד הטמאה מצטרפין זה עם זה?' מפני שאפשר לשלישי לעשות שני, ואפשר לשני לעשות ראשון. ומפני מה אמרו: השרץ והנבלה והמת - אין מצטרפים זה עם זה? לפי שאי אפשר לשרץ לעשות נבלה, ואי אפשר לנבלה לעשות מת:

ב. מקרצת שהיתה שלישית והשיף לה אחרות - כלן שלישית בקדש. פרשה - היא שלישית וכלן רביעית. ואיזהו הנשוף? התולש ממנו כל שהוא. אבל אם היו ממצעין זה את זה, כגון הדבילה, והתמרים, והגורגרות, והצמוקין - הרי אלו אינן חבור. ומפני מה אמרו: בזיתים חבור? שמתחלה לא נתנן אלא על מנת שינקו זה מזה. אבא שאול אומר: טבול יום תחלה לקדש. רבי מאיר אומר: טבול יום - מטמא אחד ופוסל אחד בקדש, ופוסל בתרומה. וחכמים אומרים: כשם שהוא פוסל משקה תרומה ואוכלי תרומה, כך פוסל משקה קדש ואוכלי קדש:

<p>19</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כ 20</p>	<p>עלות השחר _____ 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קד • ירושלמי: שבועות לד • תוספא: פרה ז ב"ך: אסתר ט-י • רמב"ם: כלים כה</p>
<p>20</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כא 21</p>	<p>עלות השחר _____ 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קה • ירושלמי: שבועות לה • תוספא: פרה ח ב"ך: דניאל א-ב • רמב"ם: כלים כו</p>
<p>21</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כב 22</p>	<p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קו • ירושלמי: שבועות לו • תוספא: פרה ט ב"ך: דניאל ג-ד • רמב"ם: כלים כז</p>
<p>22</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כג 23</p>	<p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קז • ירושלמי: שבועות לז • תוספא: פרה י ב"ך: דניאל ה-ו • רמב"ם: כלים כח</p>
<p>23</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כד 24</p>	<p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קח • ירושלמי: שבועות לח • תוספא: פרה יא ב"ך: דניאל ז-ח • רמב"ם: מקואות א</p>
<p>24</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>כה 25</p>	<p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קט • ירושלמי: שבועות לט • תוספא: פרה יב ב"ך: דניאל ט-י • רמב"ם: מקואות ב</p>
<p>25</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כו 26</p>	<p>שלח, מבה"ח, פרק ג</p> <p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קי • ירושלמי: שבועות מ • תוספא: טהרות א ב"ך: דניאל יא-יב • רמב"ם: מקואות ג</p>

מברכים חודש תמוז המולד: מיטוואך אינדערפרי 48 מינוט און 3 חלקים נאך 6

מחלוקת פּרעננט אַרמיקייט.

(פּפּר המדוּת אֹת מְרִיבָה סוּפֵן ב"ז)